

บทที่ 2

ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏ ในกฎหมายสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์

จากการศึกษาพบว่า ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์นั้น นอกจากที่มีปรากฏในกฎหมายตราสามดวงแล้ว ยังพบว่ามีปรากฏอยู่ในกฎหมายอื่นๆ อีกด้วยกันแม้ว่ากฎหมายฉบับนี้จะมีได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการก็ตามกฎหมายฉบับนี้ คือ ร่างพระราชกำหนดลักษณะประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกายมนุษย์ ร.ศ.117¹ ซึ่งได้มีการพยายามที่จะยกร่างกฎหมายฉบับนี้ขึ้นในราวปีรัตนโกสินทร์ศก 117 โดยขุนหลวงพระยาไกรสีซึ่งต่อมาร่างพระราชกำหนดฉบับนี้ก็มิได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการแต่อย่างใด²

ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวงนั้น ยังมีได้มีการจัดเป็นหมวดหมู่ ออกจากความผิดลักษณะอื่นๆ ไว้อย่างชัดเจนโดยความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวงนั้นมีด้วยกันดังต่อไปนี้ คือ

1. พระไอยการพรมศักดิ์ มาตรา 2, 3, 4, 6, 7, 9
2. พระไอยการลักษณะเบ็ดเสร็จ มาตรา 117, 118, 133, 134, 143, 144, 145, 146, 150
3. พระไอยการลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10, 78
4. พระไอยการลักษณะอาญาราช มาตรา 7, 9, 18
5. พระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 2, 3, 7, 11, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 32
6. พระไอยการลักษณะรับฟ้อง มาตรา 11, 13, 17
7. พระไอยการลักษณะฝ่าฝืน มาตรา 13, 34, 53, 54, 57, 58, 59
8. พระไอยการลักษณะกู่หนี่ มาตรา 3, 4

¹รชทอง จันทรางศุ, การปฏิรูปภาษากฎหมายไทยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พิมพ์ครั้งที่ 1 (มีนาคม พ.ศ. 2535), หน้า 177

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 178.

9. กฎมณเฑียรบาล บทที่ 139
10. พระธรรมนูญมาตรา 2, 4, 6
11. พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 3, 19, 21, 56, 57, 58, 63, 64, 65, 68, 69, 70, 71, 96, 97, 127, 132, 44

ในส่วนของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจะทำการศึกษาความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย เฉพาะที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวง โดยจะศึกษาความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของบุคคลโดยตรงเท่านั้น จะไม่กล่าวถึงการกระทำที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับความคิดฐานอื่นด้วย เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดต่อเสรีภาพ ซ้ำอสัง และความคิดอื่นที่มีลักษณะของการกระทำต่อชีวิตร่างกายรวมอยู่ด้วย ซึ่งจะแบ่งการศึกษาออกเป็นดังนี้ คือ แนวความคิดในการบัญญัติกฎหมาย การจัดประเภทของความผิด การกำหนดลักษณะของความผิด โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

2.1 ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวง

ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงนั้นได้ปรากฏอยู่ในพระไอยการและกฎหมายต่าง ๆ หลายฉบับด้วยกันซึ่งบทบัญญัติเหล่านั้น เป็นบทบัญญัติหนึ่งในกฎหมายตราสามดวง³ ซึ่งเกิดขึ้นโดยมีพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชดำรัสสั่งให้มีการตรวจชำระกฎหมายขึ้นในปี พ.ศ. 2347⁴ ด้วยเหตุผลของความยุติธรรมตามกฎหมายกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง การตรวจชำระกฎหมายในครั้งนี้ ส่งผลให้ตัวบทกฎหมายที่กระจัดกระจายอยู่ ได้ถูกรวบรวมขึ้นโดยเรียกชื่อกฎหมายที่รวบรวมขึ้นใหม่นี้ว่า กฎหมายตราสามดวง สาเหตุที่เรียกชื่อเช่นนี้ก็สืบเนื่องมาจากอาลักษณ์ได้เขียนด้วยหมึกลงบนสมุด

³ประมวลกฎหมาย รัชกาลที่ 1 จ.ศ. 1166, รวบรวมและจัดพิมพ์โดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 31 เล่ม (กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์หน้า), หน้า 270

⁴รชทอง จันทรางศุ, กฎหมายไทยในยุครัตนโกสินทร์ ตอนต้น พ.ศ. 2529 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 5

ข้อ 6 ชุด ชุดละ 41 เล่ม 3 ชุดแรก เป็นต้นฉบับแท้เรียกว่า ฉบับหลวง บนปกแต่ละเล่ม
ประทับตรา พระราชสีห์ ของมหาดไทย ตราพระคชสีห์ของกลาโหม ตราบัวแก้วของคลัง⁵

กฎหมายตราสามดวงไม่ได้จัดลำดับไว้ว่าเล่มใดเป็นเล่มที่เท่าใด ซึ่งในเรื่องนี้พระว-
รภัคพิบูลย์ได้จัดแบ่งลำดับของพระไอยการและกฎหมายอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวง
โดยเป็นไปตามลำดับปีที่บัญญัติกฎหมาย ดังต่อไปนี้⁶

1. พระธรรมศาสตร์
2. ลักษณะอินทภาษ
3. ลักษณะพยาน
4. ลักษณะอาญาหลวง
5. ลักษณะอาญาราชฎ์
6. ลักษณะรับฟ้อง
7. ลักษณะลักพา
8. ลักษณะโจร
9. ลักษณะเบ็ดเสร็จ
10. ลักษณะฝ่ามือ
11. ลักษณะขบถศึก
12. ลักษณะศักดิ์นาพลเรือน
13. ลักษณะศักดิ์นาทหารหัวเมือง
14. ลักษณะกฎหมายเจียรบาล
15. ลักษณะพิสูจน์ดำเนินทุกข์เพลิง
16. ลักษณะกรมศักดิ์
17. ลักษณะพระธรรมนูญ
18. ลักษณะมรดก

⁵วิชา มหาคุณ, ประวัติศาสตร์กฎหมาย และภาษากฎหมายไทย คณะนิติศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 3 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2523, หน้า 4

⁶พระวรภัคพิบูลย์, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2504, หน้า 21

19. ลักษณะอุทธรณ์
20. ลักษณะทาส
21. พระราชกำหนดเก่า
22. ลักษณะกู้หนี้
23. ลักษณะวิวาท
24. ลักษณะตระลาการ
25. มุคคคีวิวาทหรือลักษณะบานแผนกป็นหมู
26. กฎสามสิบหกข้อ
27. พระราชบัญญัติ
28. กฎหมายพระสงฆ์
29. พระราชกำหนดใหม่

นอกจากนี้ ร. แลงกัต ได้จัดแบ่งลำดับของพระไอยการและกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวง ดังต่อไปนี้⁷

1. ประกาศพระราชปรารภ (preamble) และธรรมศาสตร์ (The Thammasat)
2. อินทภาษ (The words of indra)
3. กฎมณเฑียรบาน (Palace Law) ส่วนที่ 1
4. กฎมณเฑียรบาน (Palace Law) ส่วนที่ 2
5. พระธรรมนูญ (constitution of the Law courts)
6. พรหมศักดิ์ (compensation)
7. ตำแหน่งนาพลเรือน (Laws of civil Hierarchy)
8. ตำแหน่งนาทหารหัวเมือง (Law of Military & Provincial Hierachy)
9. ลักษณะรับฟ้อง (Law of the Reception of plaints)
10. ลักษณะพยาน (Law of Evidence)
11. พิสูจน์ คำนำ ลุยเพลิง (Trials by ordeal)
12. ลักษณะตระลาการ (Judges)

⁷THE LAW OF SOUTH-EAST ASIA. Edit by MB Hooker, (Singapore: Butterworts & volume I co (ASIA) PTE LTD, 1986), pp. 146 – 147.

13. ลักษณะอุทธรณ์ (Law of appeals)
14. ลักษณะสามีภรรยา (Husband & wife) ส่วนที่ 1
15. ลักษณะสามีภรรยา (Husband & wife) ส่วนที่ 2
16. ลักษณะทาส (Slavery)
17. ลักษณะลักพา (Abduction) รวมทั้ง บานแตก (Law of Division of people)
18. ลักษณะมรดก (Inheritance)
19. ลักษณะกู้หนี้ยืมสิน (Debt)
20. ลักษณะเบ็ดเสร็จ (Miscellaneous Laws)
 - (1) ที่ไร่นา (Fields & paddy Field)
 - (2) ที่บ้านที่เรือน (Housing lands & Gardens)
 - (3) ถ้อยคำเท็จ จ้างทรัพย์ (Deceitful claim & pledge)
 - (4) ฝากทรัพย์สิ่งของ (Deposit)
 - (5) เช่ายืม (Hire & Loan)
 - (6) จ้างงาน (Hire of Service)
 - (7) ซื้อขาย และอื่นๆ (purchase , sale & other)
 - (8) เรือและเกวียน (Boat & Bullock cart)
 - (9) ใ้ให้ (Gift)
 - (10) เล่นพนัน (Gambling & Betting)
 - (11) สาเหตุ (Causes of quarrelling)
 - (12) จมนม จะกตะ กระสือ กระหัง (Black magic)
21. ลักษณะวิวาทตีต่อกัน (Quarrels)
22. ลักษณะโจร (Theft) ส่วนที่ 1
23. ลักษณะโจร (Theft) ส่วนที่ 2
24. อาญาหลวง (Crimes against Government) ส่วนที่ 1
25. อาญาหลวง (Crimes against Government) ส่วนที่ 2
26. กบฏศึก (Treason) ส่วนที่ 1
27. กบฏศึก (Treason) ส่วนที่ 2
28. กฎพระสงฆ์ (The Royal decrees of Rama I Regulating the Buddhist Sangha) ส่วนที่ 1

29. กฎพระสงฆ์ (The Royal decrees of Rama I Regulating the Buddhist Sangha) ส่วนที่ 2
30. กฎสามสิบหก (36) ข้อ (37 [sic] Ayutthayan Royal Decrees)
31. พระราชบัญญัติ (22 Royal Decisions of Rama I)
32. พระราชกำหนดเก่า (The Ayutthayan Royal Decrees) ส่วนที่ 1
33. พระราชกำหนดเก่า (The Ayutthayan Royal Decrees) ส่วนที่ 2
34. พระราชกำหนดเก่า (The Ayutthayan Royal Decrees) ส่วนที่ 3
35. พระราชกำหนดเก่า (The Ayutthayan Royal Decrees) ส่วนที่ 4
36. พระราชกำหนดเก่า (The Ayutthayan Royal Decree & A Royal Decree of the Thonburi period) ส่วนที่ 5
37. พระราชกำหนดใหม่ (Royal Decrees of Rama I) ส่วนที่ 1
38. พระราชกำหนดใหม่ (Royal Decrees of Rama I) ส่วนที่ 2
39. พระราชกำหนดใหม่ (Royal Decrees of Rama I) ส่วนที่ 3
40. พระราชกำหนดใหม่ (Royal Decrees of Rama I) ส่วนที่ 4
41. พระราชกำหนดใหม่ (Royal Decrees of Rama I) ส่วนที่ 5

จากการศึกษาถึงความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง นั้น พบว่าความผิดชนิดนี้ได้ปรากฏอยู่ในพระไอยการและกฎหมายต่างๆ กันดังต่อไปนี้

1. พระไอยการพรมศักดิ์ มาตรา 2, 3, 4, 6, 7, 9
2. พระไอยการลักษณะรับฟ้อง มาตรา 11, 13, 17
3. พระไอยการลักษณะเบคเสร็จ มาตรา 117, 118, 133, 134, 143, 144, 145, 146, 150
4. พระไอยการลักษณะตระลาการ มาตรา 71, 81, 118
5. พระไอยการลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10, 78
6. พระไอยการลักษณะศั้วเมีย มาตรา 13, 34, 53, 54, 57, 58, 59
7. พระไอยการลักษณะกู้หนี้ มาตรา 3, 4
8. พระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 4, 7, 11, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 27, 28, 31, 32
9. กฎมณเฑียรบาล บทที่ 139
10. พระธรรมนูญ มาตรา 2, 4, 11

11. พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 3, 19, 21, 44, 54, 56, 57, 58, 63, 64, 65, 68, 69, 70, 71, 88, 90, 96, 97, 127, 132

12. พระไอยการลักษณะอาชวราช มาตรา 7

2.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการบัญญัติความผิด

ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ย่อมมีสัญชาตญาณในการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดต่อไป เมื่อพิจารณากฎหมายในสมัยสุโขทัยแล้ว แม้ว่าในสมัยสุโขทัยจะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่กล่าวถึงความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายเอาไว้โดยชัดเจนก็ตาม แต่จากการที่มีกฎหมายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ ดังที่กล่าวไว้ว่า ทวารพระราชวังมีกระดิ่งแขวนไว้ ถ้าราษฎรมีถ้อยความทุกข์ร้อน ก็ให้สั่นกระดิ่ง พ่อขุนรามคำแหงจะเสด็จออกพิจารณาความเอง⁸

จากบทบัญญัติของกฎหมายร้องทุกข์นี้ น่าจะรวมถึงเหตุในการร้องทุกข์ที่มีมูลเหตุเกี่ยวเนื่องกับ ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายด้วย

นอกจากนี้ กฎหมายของพระเจ้าเม็งรายหรือมังราย แห่งอาณาจักรลานนา ซึ่งก่อตั้งในยุคเดียวกับอาณาจักรสุโขทัย ก็มีกฎหมายที่เรียกว่ามังรายศาสตร์ หรือวินิจฉัยมังราย หรือกฎหมายพระเจ้ามังราย⁹ ในเนื้อหาของกฎหมายฉบับนี้ก็มีกรกล่าวถึง ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายเอาไว้ด้วย ดังที่ปรากฏอยู่ในส่วนของลักษณะวิวาท (คำดีกัน)¹⁰ และสาเหตุวิวาทกัน ซึ่งเป็นมูลคดีวิวาท 16 ประการที่ประชาชนทะเลาะวิวาทกัน โดยพระมหากษัตริย์จะใช้ข้อเหล่านี้กำหนดเป็นพระราชศาสตร์¹¹ เช่น ต่อยกัน เหตุระหว่างคนดีคนเลว

⁸วิชา มหาคุณ, ประวัติศาสตร์กฎหมายและภาษากฎหมายไทย, พิมพ์ครั้งที่ 3 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2523, หน้า 14

⁹เรื่องเดียวกัน, หน้า 14 - 15.

¹⁰ประเสริฐ ณ นคร, มังรายศาสตร์, พิมพ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพหลวง โททรกิตยานุพัทธ์ (อาสา โททรกิตย์) พ.ศ. 2514, หน้า 33

¹¹ถ้าธร กำประเสริฐ, คำบรรยายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, หน้า 41

จะเห็นได้ว่ากฎหมายของพระเจ้ามังรายนั้น ในเนื้อความของกฎหมายได้เค้าเงื่อนหรือแบบอย่างมาจากธรรมศาสตร์ของมอญซึ่งได้รับอิทธิพลจากพระธรรมศาสตร์ของฮินดูอีกทอดหนึ่ง¹² ดังนั้นจึงเป็นที่สันนิษฐานได้ว่า อาณาจักรสุโขทัยซึ่งเป็นอาณาจักรใหญ่และมีอำนาจการปกครองสูงในขณะนั้น น่าจะมีกฎหมายเป็นหลักในการวินิจฉัยคดี เช่นเดียวกับ อาณาจักรลานนา¹³

ดังนั้นจึงน่าจะสรุปได้ว่า ทั้งกฎหมายของพระเจ้ามังรายและกฎหมายของสุโขทัยต่างก็ได้รับแนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายมาจากคัมภีร์ ธรรม ศักดิ์ของมอญ ซึ่งมอญได้รับอิทธิพลมาจากคัมภีร์ พระธรรมศาสตร์ของฮินดูอีกทอดหนึ่ง

ในส่วนของกฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยานั้นก็ได้รับแนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายมาจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์เช่นกัน โดยเมื่อภายหลังจากที่ได้เสียดังกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่าแล้ว ตัวบทกฎหมายก็ถูกทำลายลง ซึ่งประมาณกันว่าเหลืออยู่เพียง 1 ใน 10 ส่วนเท่านั้น ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายได้ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติของกฎหมายที่กระจัดกระจายอยู่นั้น เช่น ได้ปรากฏอยู่ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีต่าง ๆ ซึ่งในสมัยที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี กฎหมายฉบับนี้ได้ตราขึ้นในปี พ.ศ. 2293 ในแผ่นดินของสมเด็จพระเจ้าบรมโกษฐ์ รวมทั้งสิ้น 46 มาตรา¹⁴ ต่อมาภายหลังกฎหมายฉบับนี้ได้ถูกรวบรวมขึ้น ดังปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ภายหลังที่ได้สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นเป็นราชธานีแล้ว

กฎหมายที่ทรงมีพระบรมราชโองการดำรัสให้มีการตรวจชำระขึ้นใหม่นี้มีชื่อว่า กฎหมายตราสามดวง ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า "...ฝ่ายพุทธจักรนั้น พระไตรปิฎกแปลหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ อันสมเด็จพระพุทธเจ้าทรงพระมหากรุณาประดิษฐานไว้ต่างพระองค์ ได้เป็นหลักโลกย ตั้งสอน บรรพชิตบริษัทนัยและฆราวาสบริษัทได้ปฏิบัติรู้ซึ่งทางสุคติภูมิและทุกคติ

¹²วิชา มหาคุณ, ประวัติศาสตร์กฎหมายและภาษากฎหมายไทย, พิมพ์ครั้งที่ 3 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2523, หน้า 14

¹³เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-15.

¹⁴กักร ก่าประเสริฐ, คำบรรยายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, หน้า 83

กุม และพระไตรปิฎกธรรมนั้นพันเพื่อน วิปริตผิดเพี้ยนไปเป็นอันมาก ขากที่จะเล่าเรียนเป็นอายุ สม พระพุทธศาสนาสืบไป ก็ได้อาราธนาประชุมเชิญพระราชาคณะทั้งปวง มีสมเด็จพระสังฆราช และพระธรรมอุคมพระพุทธโฆษาจารย์เป็นประธาน ฝ่ายราชบัณฑิตยนั้น พญาธรรมปริชาเป็นต้น ให้ทำสังคยานาชำระพระไตรปิฎก สอบใส่ด้วยอรรถฎะกาฎีกาให้ถูกต้องตามพระพุทธบัญญัติ พระไตรปิฎกจึงค่อยถูกถ่วงส่องใสขึ้นได้ เป็นที่เล่าเรียนง่ายใจแก่กุลบุตรสืบไปภายหลังก็เป็นพระ พุทธการกธรรมกองการกุศลอันประเสริฐแล้ว แลฝ่ายข้างอาณาจักรนี้ กระทบ ผู้ดำรงแผ่นดิน นั้นอาโศกซึ่งโบราณราชินิ กฎหมายพระอายุการอันกระทบแต่ก่อนบัญญัติไว้ได้เป้นบันทึก ถาน จึงพิพากษาดราสินเนื้อความราษฎรทั้งปวงได้ โดยยุติธรรมแลพระราชกำหนดคบทพระอายุ การนั้นก็พันเพื่อนวิปริตผิดซ้าต่างกันไปเป้นอันมาก ด้วยคนอันโลก หลง หาคความละอายแก่บาปมิ ได้ดัดแปลงแต่งตามชอบใจไว้พิพากษาภาให้เสียยุติธรรมสำหรับแผ่นดินไปก็มีบ้าง จึงทรงพระ กรรณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม จัดข้าทูลลอองทุลีพระบาท ที่มีสติปัญญาได้ชำระพระราช กำหนดคบทพระอายุการอันมีอยู่ในหอหลวง ตั้งแต่พระธรรมศาสตร์ไป ให้ถูกถ่วงบาฬีและเนื้อ ความมิให้ผิดเพี้ยน ซ้ากันได้"¹⁵

จะเห็นได้ว่าในการชำระกฎหมายในครั้งนี้ ทรงดำรัสให้มีการชำระตั้งแต่ พระธรรม ศาสตร์ เป็นต้นไป ซึ่งน่าจะเป็นที่แน่ชัดแล้วว่า คัมภีร์พระธรรมศาสตร์ที่กล่าวถึงนี้ เป็นคัมภีร์ พระธรรมศาสตร์ฉบับเดียวกันกับที่ปรากฏอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี

ดังนั้นโดยที่พระโอยการลักษณะวิวาทคดีต่างกันและกฎหมายต่าง ๆ ในกฎหมายตราสาม ดวงเป็นกฎหมายที่มีปรากฏอยู่แล้วจึงส่งผลให้มีการตรวจชำระด้วยเช่นกัน โดยเริ่มตรวจชำระตั้ง แต่คัมภีร์พระธรรมศาสตร์เป็นต้นไป

นอกจากนี้จากพระราชดำรัสดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึง การให้เหตุผลในการบัญญัติ กฎหมาย โดยกล่าวถึงเหตุผลตามหลักปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่ว่า กฎหมายไม่ควรจะถูกสร้าง ขึ้นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวคนเท่านั้น หากแต่ควรที่จะบัญญัติขึ้นเพื่อคุณความดีสามัญของพลเมือง ทุกคน (Law should be framed not for any private benefit, but for the common good of all the

¹⁵ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จ.ศ. 1166. รวบรวมและจัดพิมพ์โดย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์), หน้า 4

citizen)¹⁶ ซึ่งตัวบทกฎหมายที่กระจัดกระจายอยู่นั้นได้มีการแก้ไขดัดแปลงไม่สอดคล้องกับหลักความยุติธรรม ดังที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงดำรัสว่า "... ด้วยคนอันโลกหลง หาคความลอบแก่บ่าปมิได้ ดัดแปลงแต่งตามชอบใจไว้พิภภาษาทำให้เสียยุติธรรมสำหรับแผ่นดินไปก็มีบ้าง..."¹⁷

กฎหมายตราสามดวงที่ได้อรวรรณขึ้นมานั้นได้รับแนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายมาจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของมอญซึ่งมอญเรียกชื่อคัมภีร์นี้ว่า คัมภีร์พระธรรมสัตถัม โดยมอญได้รับมาจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของฮินดูอีกทอดหนึ่ง โดยในพุทธศตวรรษที่ 11 ถึง 13 สำนักนิติศาสตร์พุทธศาสนิกของประเทศอินเดียได้เรียบเรียง คัมภีร์จำพวกธรรมสัตถัมขึ้นเป็นภาษามคธตามแบบอย่าง คัมภีร์ธรรมศาสตร์ของฮินดู และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่เชื่อถือในพุทธศาสนา โดยคัมภีร์พระธรรมสัตถัมดังกล่าวนี้ได้ตกทอดมาสู่มอญโดยการติดต่อค้าขายกับชาวอินเดีย ซึ่งได้นำอารยธรรมของตนไปเผยแพร่ในดินแดนที่ไปทำการติดต่อค้าขายด้วย

ต่อมาคัมภีร์พระธรรมสัตถัมจึงตกทอดมาสู่ไทยโดยผลจากการที่ไทยเข้ายึดครองเมืองทวารวดีของมอญ ไทยจึงได้รับเอาคัมภีร์พระธรรมสัตถัม มาจากมอญอีกทอดหนึ่ง¹⁸

โดยในคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของฮินดูได้แบ่งมูลคดีวิวาท ออกเป็นดังนี้¹⁹

1. ไม่ชำระหนี้ (Non Payment of debt)
2. ผากทรัพย์ (Deposit and pledge)
3. ขายของผู้อื่น (Sale without ownership)
4. หุ่นส่วน (Concerns among partners)
5. เรียกของที่ให้แล้วคืน (Resumption of gifts)

¹⁶ วิชา มหาคุณ, การใช้เหตุผลในทางกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 1 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2527 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, พ.ศ. 2527), หน้า 24

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

¹⁸ กรมศิลปากร, พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา, หน้า 1, 37

¹⁹ F. MAX MULLER, THE SACRED BOOKS OF THE EAST, volume XXV 1988 (Delhi: MOTILAL BANARSIDASS 1988), pp. 253 -254.

6. ไม่ชำระค่าจ้าง (Non - payment of wages)
7. ไม่ปฏิบัติตามสัญญา (Non-performance of agreements)
8. บอกละเลิกการซื้อขาย (Recession of sell and purchase)
9. ข้อเถียงระหว่างเจ้าของสัตว์และลูกจ้าง (Disputes between the owner (of cattle) and his servants)
10. กระทบโดยพละการ (Disputes regarding boundaries)
11. การตี (Assault)
12. การคำ (Defamation)
13. การลักทรัพย์ (Theft)
14. ชิงทรัพย์และใช้กำลังทำร้าย (Robbery and violence)
15. ทำชู้ (Adultery)
16. หน้าที่และสิทธิระหว่างสามี (Duties of man and wife)
17. แบ่งทรัพย์ (Partition of inheritance)
18. เล่นการพนัน (Gambling and betting)

คัมภีร์พระธรรมศาสตร์(DHARMASASTRA)ของฮินดูนั้น ได้เขียนขึ้นเป็นภาษาสันสกฤต²⁰โดยคำว่า(DHARMA)นั้นเป็นคำสันสกฤตโดยมีการให้ความหมายของคำนี้ในภาษาอังกฤษเอาไว้หลายความหมายด้วยกันคือ ordinance , usage , duty ,right, justice, morality, virtue, religion, goodwork function or characteristic²¹ ซึ่งคำว่าธรรมะ(DHARMA) นี้ ท่านโกตมะ (Gautamadharmasutra) กล่าวว่าความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ (Veda) คือที่มาของคำว่าธรรมะ (dharma) และการปฏิบัติตามสิ่งนั้นคือ ความเชื่อ (veda)²² แต่กฎหมายตราสามดวงของไทยในส่วนที่กล่าวถึง คัมภีร์พระธรรมศาสตร์นั้นได้กล่าวเป็นภาษาบาลีดังที่ปรากฏในพระราชปราช

²⁰ วีระดา สมสวัสดิ์, มองกฎหมาย, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยใหม่ (เมษายน พ.ศ. 2526), หน้า 37

²¹ Pandurang vaman kane, History of Dharmasastra: ancient and medieval religious and civil law in India, volume I second edition, (India: Bhandakar oriental research institution Poona, 1990) p. 1.

²² Ibid., p. 6.

ว่า... “ตั้งแต่พระธรรมศาสตร์ ให้ถูกถ่วงตามบาปและเนื้อความมิให้ผิดเพี้ยนจ้ำกั้นได้”²³ ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระธรรมศาสตร์ของอินดูนั้นเป็นภาษาสันสกฤต แต่ที่ไทยนำมากล่าวอ้างนั้น เป็นภาษาบาลี ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากการที่ไทยรับเอาคัมภีร์พระธรรมศาสตร์นี้มาจากมอญและจากการที่มอญได้เปลี่ยนไปถือพุทธศาสนาที่ใช้ภาษาบาลี²⁴ จึงทำให้อิทธิพลของภาษาบาลีได้ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวง ของไทยด้วยแต่ไทยก็ไม่ได้เรียกชื่อคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ว่าคัมภีร์ธรรมสัทถัม ดังเช่นมอญแต่อย่างใด ตามคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงนั้น ได้กำหนดให้ลักษณะ 29 ประการดังต่อไปนี้ เป็นมูลคดีวิวาทคือ²⁵

1. กู้หนี้
2. น้อยพระราชทรัพย์
3. มรดก
4. ให้ปัน
5. จ้างวาน
6. เล่นพนัน
7. ชื้อขาย
8. โจรกรรม
9. ที่นา
10. ที่สวน
11. ทาส
12. คบตีค่าว่า
13. หัวเมีย
14. สงคราม
15. ขบถ
16. ละเมิดพระราชบัญญัติ

²³ คุ ประกาศพระราชปราชก ในประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จ.ศ. 1166 ของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, หน้า 4

²⁴ วิชา สมสวัสดิ์, มองกฎหมาย, หน้า 39

²⁵ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, ตำนานกฎหมายเมืองไทยและประมวลคำอธิบายทางนิติศาสตร์, (เมษายน 2503), หน้า 9-10

17. อากรชนอนตลาด
18. ช่มเหลงทำน
19. ที่กะหนาบคานเกี้ยว
20. บุกรุก
21. ลักพา
22. สาเหตุ
23. เกษียณอายุ
24. ฝากทรัพย์
25. กระทำกตชยาคม
26. เช่า
27. ยืม
28. ปีนหมุ่ซา
29. อุทธรณ์

ตามกฎหมายตราสามดวงนั้นได้แบ่งกฎหมายออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ ด้วยกันคือ พระธรรมศาสตร์ (มุลคดี) และราชศาสตร์ (สาขาคดี) โดยที่พระธรรมศาสตร์นั้นเป็นสิ่งที่เปรียบเสมือนแม่บทกฎหมายและนับถือกันว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผู้ใดจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงมิได้ พระมหากษัตริย์จะตราพระราชศาสตร์ขึ้นขยความก็ต้องไม่ขัดแย้ง²⁶ ส่วนพระราชศาสตร์นั้นเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อให้เหมาะสมกับประเพณีความนิยมและความเจริญของบ้านเมือง และโดยจะกล่าวอ้างถึงบทบัญญัติในพระธรรมศาสตร์เป็นทำนองเกี่ยวเนื่องกัน²⁷ และโดยที่พระไอยการและกฎหมายต่าง ๆ ที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง เป็นพระราชศาสตร์ของพระมหากษัตริย์ที่ออกตามพระธรรมศาสตร์จึงเห็นได้ว่า ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายนั้นเป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นการคุ้มครอง

²⁶ รงทอง จันทรางศุ, กฎหมายไทยในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 11

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

ครองป้องกันซึ่งตัวบุคคล²⁸ เป็นความคิดที่ปรากฏอยู่ในสังคมทุกสังคม ซึ่งแม้จะมีการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันก็ตาม

เมื่อพิจารณาถึงความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงแล้วจะพบว่า ความคิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำต่อชีวิตร่างกายนั้นมีปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของฮินดู คัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของมอญ และคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของไทย ซึ่งจากการศึกษาของ ร.แสง กาด์ พบว่า ความคิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำต่อชีวิตร่างกายของไทยนั้นมีความใกล้เคียงกับคัมภีร์ธรรมศาสตร์ของมอญมากกว่า²⁹

จากการศึกษาความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงจะพบว่าความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายนั้นจะปรากฏอยู่ในพระไอยการและกฎหมายต่าง ๆ หลายฉบับด้วยกัน โดยในการบัญญัติความผิดเหล่านี้ขึ้นมานั้นต่างก็มีวัตถุประสงค์ที่จะลงโทษผู้ที่กระทำความผิดต่อชีวิตร่างกายเหมือนกันและโดยที่จะพบว่าบทบัญญัติของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายนั้น จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันแม้ว่าจะบัญญัติไว้ในกฎหมายต่างฉบับกันก็ตาม เช่น

พระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 16 บัญญัติว่า ผู้ร้ายตีฟันแทงคนบ้าตาย...

พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 56 บัญญัติว่า โจรตัดช่องย่องเบาฟันแทงเจ้าทรัพย์ เก็บเอาทรัพย์สิ่งของไป...

พระไอยการลักษณะผัวเมีย มาตรา 26 บัญญัติว่า ชายใดเมียมิได้มีชู้ จับชู้มิได้ ตีเมียซ้ำแตกหักสาหัสสากรรจ์...

พระไอยการลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ฟันแทงกันตาย แลมิให้ทำร้ายในแผ่นดินท่าน ผู้ใดผู้ใดทงนศักดิ์สำหาวทำล่วงเกินพระราชบัญญัติ...

พระไอยการลักษณะกู๋หนี มาตรา 3 บัญญัติว่า กู๋หนีขี้มสันท่าน แลมิได้ใช้แก่ท่าน ๆ เจ้าหนีมาทวงของท่าน แก่ผู้กู๋หนี ๆ ก็ลี้มคุณท่าน แลต่อคำต่อตีท่าน มีบาดเจ็บด้วยกันทั้งสองข้าง...

²⁸ในเกล วอล์กเกอร์, “ขอบเขตของกฎหมายอาญา,” แปลและเรียบเรียงโดย อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ และพรทิพย์ เพ็ชรศิริ, วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2520): 103.

²⁹ร.แสงกาด์, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยเล่ม 1, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 39

วิธีการในการบัญญัติกฎหมายลักษณะเช่นนี้ จะพบได้โดยทั่วไปในกฎหมายตราสามดวง โดยจะบัญญัติกฎหมายเป็นกรณีเฉพาะ ใช้ได้กับข้อเท็จจริง เป็นกรณีไป ซึ่งทำให้กฎหมายมีเป็นจำนวนมาก โดยบทบัญญัติของกฎหมายจะมีลักษณะที่เป็นข้อเท็จจริง เช่น ตามพระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากัน มาตรา 7 บัญญัติว่า เขาทั้งสองวิวาทคดีค่ากัน แล้วจับหอกดาบเครื่องสรรพศาสตราวุธ แลไม้ฉ้อนก่อนกินอวดกล้ำहार... การบัญญัติกฎหมายเช่นนี้ จะเป็นการบัญญัติกฎหมายโดยใช้วิธีการคิดจากเหตุไปสู่ผล ทำให้ต้องมีการบัญญัติถึงองค์ประกอบของการกระทำที่เป็นรายละเอียดเป็นเรื่อง ๆ ไป เป็นการบัญญัติกฎหมายโดยคิดจากตัวบุคคลเป็นที่ตั้ง แล้วอธิบายรายละเอียดของการกระทำ ซึ่งทำให้บทบัญญัติของความผิดจะมีลักษณะที่เป็นบทสรุปในกรณีเฉพาะ (conclude individual) ใช้ได้กับข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น ในพระไอยการลักษณะเบดเสร็จ มาตรา 150 บัญญัติว่า ผู้ใดวิวาทกับหญิงมีครรภ์ ดีพันแทงหญิงมีครรภ์ ถูกในท้องตาย แม้มีบาศเจบ... วิธีการคิดของการบัญญัติกฎหมายเช่นนี้ จะใช้วิธีการคิดตามตรรกวิทยาแบบอุปนัย โดยมีการคิดหาเหตุผลจากข้อเท็จจริงย่อยไปหาหลักทั่วไป³⁰

แนวความคิดในการบัญญัติความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง จะมีความแตกต่างกันกับความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 โดยบทบัญญัติของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 นั้น จะใช้วิธีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะที่เป็นองค์ประกอบของความผิด (tatbestand) มากกว่าที่จะเป็นองค์ประกอบของข้อเท็จจริง (tatsache) ทำให้ได้บทบัญญัติของความผิดที่เป็นลักษณะกรณีทั่วไป (abstract general) ใช้ปรับได้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ กรณี ทำให้ได้บทบัญญัติของความผิดที่มีลักษณะกระชับ เพิ่มบทบาทของศาลในการตีความมากขึ้น และลดความแข็งกระด้างหรือข้อเท็จจริงที่ผู้ร่างคิดไม่ถึง เมื่อเปรียบเทียบถึงแนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายของทั้งสองฉบับแล้ว จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายตราสามดวงนั้น จะมีลักษณะที่เป็นข้อเท็จจริงในรูปแบบของบทสรุปที่เป็นกรณีเฉพาะ (conclude individual) มากกว่าที่จะเป็นองค์ประกอบของความผิดในรูปแบบของบทสรุปที่เป็นกรณีทั่วไป (abstract general) โดยจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงนั้น จะถูกแทนที่ด้วยบทบัญญัติของความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เพียงบทบัญญัติเดียว เช่น

³⁰วิชา มหาคุณ, การใช้เหตุผลในทางกฎหมาย, หน้า 39

กฎหมายเข็รบาล บทที่ 139 บัญญัติว่า อนึ่ง วิวาตบตีฟันแทงกัน ให้โลหิตตกในพระ
ราชวงศ์ดี แลหญิงสาวใช้ทาสไทผู้ใดคลอดแท้งลูกในพระราชวงศ์ดี...

พระไอยการลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ฟันแทงกันตาย แลมิให้
ทำร้ายในแผ่นดินท่าน ผู้ใดผู้ใดทงศักดิ์สำทาว ทำล่วงเกินพระราชบัญญัติ...

พระไอยการลักษณะวิวาตตีค้ำกัน มาตรา 4 บัญญัติว่า ทวยราษฎรทั้งหลายวิวาตตีค้ำกัน
ฝ่ายข้างหนึ่งวิ่งแล่นหนีขึ้นบนเรือนท่าน ฝ่ายข้างหนึ่งบังอาจขึ้นไปตีบนเรือนท่าน...

พระไอยการลักษณะวิวาตตีค้ำกัน มาตรา 15 บัญญัติว่า คนบ้าเข้าบ้านท่าน ตีฟันแทงคน
ดีตาย...

บทบัญญัติของผิดเหล่านี้จะถูกแทนที่ด้วย บทบัญญัติของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิต
ร่างกาย ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เพียงบทบัญญัติเดียวคือ มาตรา 249 ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใด
กระทำโดยเจตนาให้ผู้อื่นผู้ใดถึงแก่ความตาย ท่านว่ามันฆ่าคนโดยเจตนา

สาเหตุอื่นที่ทำให้บทบัญญัติของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏใน
กฎหมายตราสามดวง กระจัดกระจายอยู่ในพระไอยการและกฎหมายต่าง ๆ กันหลายฉบับนั้น ก็น่า
จะสืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติเหล่านั้นมีความแตกต่างกัน เช่น กฎมณเฑียรบาลจะ
กล่าวถึงการกระทำความผิดในพระราชวัง ส่วนพระไอยการลักษณะอาญาหลวง จะกล่าวถึงการ
กระทำความผิดในแผ่นดินของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเมื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายลักษณะอาญา
ร.ศ. 127 แล้ว จะพบว่าบทบัญญัติของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ก็มีปรากฏอยู่ในบท
บัญญัติส่วนอื่นด้วย คือความผิดต่อพระมหากษัตริย์

ดังนั้น ในส่วนของวิชานิติพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจะทำการศึกษาเฉพาะบทบัญญัติของ
ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง ซึ่งเทียบได้กับความผิดอาญา
เกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามภาคสอง ส่วนที่ 7 ของกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เท่านั้น

2.1.2 การจัดประเภทของความผิด

ในการจัดประเภทของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายในกฎหมายตราสามดวงนั้นจะ
ไม่มีการจัดประเภทเอาไว้เป็นหมวดหมู่เหมือนอย่างในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 แต่จากการ

ศึกษาถึงความผิดชนิดนี้พบว่าจะปรากฏอยู่ในพระไอยการและกฎหมายต่างๆ หลายฉบับด้วยกัน โดยจะไม่มีการจัดประเภทของความผิดเอาไว้เป็นฐานความผิดอย่างชัดเจน แต่บทบัญญัติเหล่านั้นจะมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกันซึ่งจากการศึกษาพบว่าจะมีการบัญญัติถึงความผิดในลักษณะเดียวกันเอาไว้ในหลายมาตราด้วยกัน โดยบทบัญญัติบางมาตราจะปรากฏรวมอยู่กับความผิดชนิดอื่นด้วยซึ่งยังไม่ได้มีการแยกความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายเอาไว้ต่างหากแต่จะบัญญัติความผิดที่เกี่ยวกับการค้าหรือคู่มืนมรวมไว้ด้วยกันเช่น ตามพระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าตามลักษณะของการกระทำ เมื่อมีการทะเลาะวิวาทกันแล้วก็มีลักษณะของการกระทำที่เรียกว่า เป็นการค้า ปรากฏอยู่ในในคราวเดียวกันเสมอ³¹ โดยสามารถจัดประเภทของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงได้ดังต่อไปนี้

1. ความผิดต่อชีวิต
2. ความผิดต่อร่างกาย
3. ความผิดที่กระทำต่อหญิงมีครรภ์และเด็กในครรภ์

ความผิดต่อชีวิตมีดังนี้

1. กระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย บัญญัติเอาไว้ใน พระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 4, 7, 11, 15, 16, 17, 20, 21, 29 พระไอยการลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10 พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 3, 54, 57, 63, 68, 69, 127, 132 กฎมณเฑียรบาล บทที่ 139

2. กระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 32

ความผิดต่อร่างกายมีดังต่อไปนี้

1. กระทำร้ายต่อร่างกายผู้อื่น บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกันมาตรา 7, 11, 22, 27, 28 กฎมณเฑียรบาล บทที่ 139 พระไอยการลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10 พระไอยการ

³¹พระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 6

ลักษณะฝ่ามือ มาตรการ 54 พระโอยการลักษณะกู่หนี่ มาตรการ 3, 4 พระโอยการลักษณะเบคเสรง มาตรการ 143, 144, 150 พระโอยการลักษณะโจร มาตรการ 56, 88, 96, 97

2. กระทำร้ายร่างกายผู้อื่นให้ได้รับอันตรายสาหัส บัญญัติไว้ในพระโอยการลักษณะวิวาท ตีต่อกัน มาตรการ 30 พระโอยการลักษณะฝ่ามือ มาตรการ 26 พระโอยการลักษณะโจร มาตรการ 69, 97

3. กระทำผู้อื่นให้ได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น บัญญัติไว้ในพระโอยการ ลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรการ 32 พระโอยการลักษณะฝ่ามือ มาตรการ 57

ความผิดที่กระทำต่อหญิงมีครรภ์และลูกในครรภ์

1. กระทำให้ลูกในครรภ์ตาย บัญญัติไว้ในพระโอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรการ 18 พระโอยการลักษณะเบคเสรง มาตรการ 145, 150

2. กระทำให้หญิงมีครรภ์ตาย บัญญัติไว้ในพระโอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรการ 18 พระโอยการลักษณะเบคเสรง มาตรการ 145, 150

นอกจากนี้ในการจัดประเภทของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามกฎหมายตรา สามดวงนั้น แม้ว่าบทบัญญัติของความผิดเหล่านี้จะกระจัดกระจายอยู่ในพระโอยการและกฎหมาย ต่าง ๆ กันก็ตาม แต่จากการศึกษาถึงบทบัญญัติของความผิดเหล่านี้ แล้วจะพบว่านอกจากจะเป็น บทบัญญัติที่ว่าด้วยการกระทำความผิดแล้ว ยังมีบทบัญญัติของการกระทำที่เป็นบททั่วไปรวมอยู่ ด้วย ซึ่งสามารถจัดประเภทของบทบัญญัติทั่วไปออกได้ดังต่อไปนี้

1. การกระทำโดยพลาดบัญญัติไว้ในพระโอยการลักษณะเบคเสรง มาตรการ 133
2. การพยายามกระทำความผิด บัญญัติไว้ในพระโอยการลักษณะฝ่ามือ มาตรการ 57 พระโอยการลักษณะโจร มาตรการ 65, 90 พระโอยการลักษณะอาญาภาษ มาตรการ 7, 18
3. การกระทำความผิดโดยการใช้อ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม หรือโดยวิธีอื่นใด ให้ผู้อื่นกระทำความผิด บัญญัติไว้ในพระโอยการลักษณะฝ่ามือ มาตรการ 34 พระโอยการ ลักษณะเบคเสรง มาตรการ 167 พระโอยการลักษณะโจร มาตรการ 58, พระโอยการลักษณะ อาญาภาษ มาตรการ 18

4. การกระทำผิดของเด็ก บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากัน มาตรา 11
5. การกระทำโดยป้องกัน บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะโจร มาตรา 64
6. เหตุยกเว้นความผิด บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะเบคเสรง มาตรา 117, 118, 134
7. การกระทำความผิดผิดกฎหมายหลายบท บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากัน มาตรา 1
8. การงดเว้นกระทำการ บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากัน มาตรา 6
9. เหตุยกเว้นโทษ บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากัน มาตรา 15

นอกจากนี้ ในการกำหนดโทษก็ได้กำหนดโทษเอาไว้เป็นประเภทต่าง ๆ กัน เช่น พระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากันยังได้กำหนดโทษไว้เป็นกรณีต่าง ๆ กันโดยได้กำหนดโทษปรับใหม่ในกรณีที่ทำร้ายผู้มีศักดิ์นาโดยโทษปรับใหม่จะเพิ่มขึ้นตามลำดับขั้นของศักดิ์นา เช่น ทำร้ายผู้ที่พิกัดศักดิ์นาไว้ 5 ไร่ ไม่ถึงฟกซ้ำ ปรับ 11,000 เบี้ยเป็นเกณฑ์ แต่ถ้าทำเช่นนั้นแก่ผู้มีศักดิ์นาหมั้นไร่ ต้องถูกปรับถึง 897,000 เป็นเกณฑ์³² ลักษณะของโทษตามพระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากันนั้นได้กำหนดโทษเอาไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. โทษปรับใหม่ แบ่งออกเป็น โหมทวิภูณ โหมตรีภูณ โหมจตุรภูณ โหมลาหนึ่ง โหมโดยบันคาศักดิ์, โหมโดยตีตาย โหมโดยศักดิ์มือ ศักดิ์ไม้ ศักดิ์เหล็ก
2. โทษประหารชีวิต
3. โทษเฉียร ทเวนบก ทเวนเรือ ตัดนิ้วมือ ลอยแพ ปอกเล็บ เอาชิ้นขาอย่างประจาน ทวนด้วยลวดหนั่ง สักอก

ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับโทษที่กำหนดเอาไว้ในความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 แล้วจะพบว่า มีเฉพาะโทษประหารชีวิตและโทษปรับเท่านั้นที่คล้ายคลึงกัน ส่วนโทษอื่น ๆ นั้น ไม่ได้นำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

³²ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช, กฎหมายสมัยอยุธยา, ปาฐกถา ณ หอสมุดแห่งชาติ คณะกรรมการจัดงานอนุสรณ์อยุธยา พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2510, หน้า 10

โทษปรับไหม โดยศักดิ์มือ ศักดิ์ไม้ ศักดิ์เหล็กนั้น หมายความว่าเสมือนทำร้ายด้วยมือด้วยไม้ หรือเหล็ก³³ โดยกฎหมายได้กำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้ ให้ไหมโดยศักดิ์มือ เช่น วิวาท ชกตี ทูบ ถอง ตบ บิด ช่วน ด้วยมือ เอาถุง เอาผ้าฟาดตีท่าน ผลักไสท่านให้กระทบกระเบื้อง ไม้หนาม อีฐ ศิลาแลง ถ้ำ เอาดินเปียก ข้าวเปียก ชื่นเนื้อสดปลาสด ทราวยเปียกทิ้งชัศทาน หรือ สาดชัศทานด้วยน้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำมัน และเมล็ดข้าวเปลือก.... จะไหมถึงศักดิ์มือ แต่ในกรณีที่ตีกันถึงฟกช้ำแตกสลายโคนหักบอดตาย หากตีกันด้วยไม้ให้บวกถึงมือ ถ้าฟันแทงด้วยเหล็ก ให้ไหมสองเท่ามือ

การกระทำดังต่อไปนี้ให้ไหมโดยศักดิ์ไม้ คือ วิวาทตีต่อกันแลมันเอาสิ่งโสโครกทิ้งชัศต้องท่าน ถ่มน้ำลายรดท่าน หรือวิวาทตีกัน จับเอาสันมือ สันพร้าว สันหอกสันดาบ ก้อนอิฐ ก้อนดิน กระเบื้อง เมล็ดกรวด หิน ศิลาแลง นองาเขี้ยวกระดูก หอยเอน ข้าวก้อน แห้ง ขนมห้าง ข้าวดังแห้ง น้ำตาลปึก น้ำอ้อยขบ และสรรพฟองแลคั้นข้าว ดันหญ้า หยากเขื่อ ก้อนเนื้อแห้ง ปลาแห้ง ตัวปลาสด เบี้ย ชื่นหนังค้ายเขคจุก กระเทียมจุกหอม ข่าขิง กล้วย ท่อนอ้อย แลขี้มาขี้วัว ขี้ควายขี้ช้าง ลูกไม้ ใบไม้ ทั้งกิ่ง กะลา เขือก เถาวัลย์ หวาย ฟาด ตีทิ้งชัศท่านก็ดี จำท่านให้ตายด้วยชื้อคา โชะชวน ก็ดี ผลักท่านให้กระทบหอกดาบ มีดพร้าว ขวาน สิ่ว เหลน เหล็ก หลาว ฉมวก กตัก มีบาดเจ็บก็ดี ทำท่านให้จมน้ำก็ดี เอากระสุนยิงท่านก็ดี หยิกด้วยเล็บกัดด้วยฟันก็ดี การกระทำดังต่อไปนี้ให้ไหมโดยศักดิ์เหล็ก คือ วิวาทกันเอาไฟจุด น้ำร้อนรดสาดท่าน ก็ดี เอาทองคำเงินทองแดงสำริด ทองเหลือง ทองขาว สังกะสี ดีบุก ขันร้อน หอกดาบ มีดพร้าว ขวานสิ่ว เหลน เหล็กหลาว เหล็กฉมวก อันมิได้คมมิได้แหลม ฟันแทงท่านต้องเนื้อหนังแตกพังบาดเจ็บก็ดี เอาปืนยิงท่านก็ดี หรือ การเอาหนังสือตีท่าน เป็นที่น่าสังเกตว่าในสมัยก่อนนั้นจะให้ความสำคัญกับหนังสือถึงกับได้บัญญัติไว้เป็นความผิดเฉพาะ ลักษณะของการลงโทษปรับตามพระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกันนี้เงินที่ได้จากการปรับไหมผู้กระทำความผิดนั้นส่วนหนึ่งจะได้แก่ พระคลังข้างที่ และส่วนหนึ่งจะได้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ ก็ยังมีบทบัญญัติเป็นการยกเว้นโทษผู้กระทำความผิด เช่น

³³เรื่องเดียวกัน, หน้า 11 - 12.

1. ยกเว้นโทษการทำร้ายร่างกายมิถึงสาหัสระหว่างเครือญาติ ในพระโอัยการลักษณะ
วิวาทตีต่อกัน มาตรา 5 โดยให้นายร้อยแขวง นายบ้าน นายอำเภอ เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

แต่ในกรณีที่มาให้ปรับโทษใหม่ จากบทบัญญัติในมาตรานี้ น่าจะเห็นได้ว่า ลักษณะ
ของสังคมไทยในสมัยก่อนนั้นคนไทยมักจะอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ เช่นประกอบไปด้วย
ปู่ย่า ตายาย พี่น้อง ลูกหลาน น้าอา ลูกเขยลูกสะใภ้ ซึ่งเป็นสังคมที่อบอุ่น การทะเลาะวิวาทตีทำ
ร้ายกันย่อมเกิดขึ้นเสมอ เพื่อมิให้ครอบครัวต้องแตกแยกความสามัคคี กฎหมายจึงบังคับให้คู่กรณี
ปรับความเข้าใจกัน เพราะถึงอย่างไรเขาก็เสียกันมิได้ การทำร้ายกันนั้นถ้า ถึงแตกสาหัส จึงให้
ปรับโทษ ให้แก่กันฉันผู้อื่น³⁴ ซึ่งน่าจะเทียบได้กับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่สามีมกรรยากระทำต่อกัน
ให้ถือว่าเป็นความผิดที่ไม่มีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 54 และในสมัยก่อนนั้น
จะให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวเป็นสำคัญ

2. ยกเว้นโทษ สำหรับเด็กที่มีอายุไม่เกิน 7 ขวบ และคนสูงอายุ 70 ปีขึ้นไป ในมาตรา 10

จากบทบัญญัติในมาตรา 10 นี้จะเห็นได้ว่าเป็นการยกเว้นโทษให้กับเด็กอายุไม่เกิน 7
ปี เป็นบทยกเว้นโทษที่มีมานานแล้วในสังคมไทย ซึ่งปัจจุบันก็ยังใช้บังคับอยู่ ทั้งนี้จะเห็นว่า
เด็กอายุไม่เกิน 7 ปีนี้ ยังไม่รู้จักผิดชอบในการกระทำของตน ซึ่งเป็นบทบัญญัติตามหลักสากลของ
ประเทศทางตะวันตกตามทฤษฎีการลงโทษ ให้เหมาะสมกับบุคคล ตามทฤษฎี free will ส่วน
บุคคลที่อายุ 70 ปีขึ้นไป กฎหมายไทยในอดีตก็ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นโทษเช่นเดียวกัน น่าจะสืบ
เนื่องมาจากบุคคลที่อายุ 70 ปีขึ้นไปนั้น สังคมถือว่าเขาขาดความรู้สักผิดชอบในการกระทำเช่นเดียว
กัน และจากการที่สังคมไทยในอดีตได้ให้ความเคารพยำเกรงกับผู้ใหญ่ด้วยผลจึงปรากฏตามที่
กฎหมายบัญญัติไว้ แต่ในกฎหมายปัจจุบันนั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า อายุ 70 ปีขึ้นไปเป็น
เหตุยกเว้นโทษ แต่กระนั้นก็ตาม ถ้าพิสูจนได้ตามมาตรา 65 มาตรา 70 ตามประมวลกฎหมาย
อาญา ฉบับปัจจุบันแล้ว ก็อยู่ในดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณา ถึงเหตุยกเว้นโทษหรือเหตุลดโทษ
แล้วแต่กรณี

³⁴คำธร คำประเสริฐ, คำบรรยายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, หน้า 83.

3. ยกเว้นโทษคนวิกลจริต³⁵ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 15 ความว่า คนบ้าเข้าบ้าน ทำนดีฟันแทงคนตาย จะไหมบ้ำไ้ ทำนว่ามิชอบ เพราะว่าบ้ำหาตำแหน่ง แบ่งสัจมิได้... และ มันฟันแทงบาทเจบถึงตายก็ดี จะเอาโทษแก่มันมิได้เลย...จากมาตรานี้จะเห็นได้ว่าคนบ้าหรือคนวิกลจริตกฎหมายให้ถือว่าเป็นคนไม่สามารถรู้ผิดชอบในการกระทำของตนเอง จึงยกเว้นโทษให้ แต่ศาลอาจสั่งให้นำตัวไป รักษาในสถานพยาบาลได้ แต่เดิมนั้นถ้าหากคนบ้านั้นไม่มีพ่อแม่พี่น้องดูแลรักษา ก็ให้แจ้งแก่นครบาล ให้จับเอาตัวไปจำจองไว้จนกว่าจะตาย³⁶

การยกเว้นโทษแก่คนบ้าหรือวิกลจริตนั้นไม่เป็นเหตุยกเว้น โทษปรับไหมแก่ พ่อแม่ พี่น้อง เผ่าพันธุ์ของคนบ้า หรือคนวิกลจริตนั้น แต่ในตอนท้ายของบทบัญญัติมาตราเดียวกันนี้ได้กำหนดให้โฆษณาแก่นครบาลให้จับเอาตัวมันจำจองไว้จนกว่าจะสิ้นก้ำซึ่งน่าจะเป็นข้อยกเว้นของการยกเว้นโทษให้แก่นครบาลหรือคนวิกลจริตนั้น ทั้งนี้เพราะว่า ถ้าคนบ้าหรือคนวิกลจริตนั้นอาศัยอยู่ที่เป็นที่ไร่ นา ป่า ดง พงแขม แล้วมีผู้ใดเข้าไปในที่มันอยู่ มันฟันแทงมีบาทเจบและตายก็ดี... ซึ่งกรณีเช่นนี้ เป็นที่เห็นได้ว่า ถ้าคนบ้าหรือคนวิกลจริตนั้นไม่มีพ่อแม่พี่น้องเผ่าพันธุ์ จึงให้โฆษณาแก่นครบาล ให้จับเอาตัวมันจำจองไว้กว่าจะสิ้นก้ำ ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม หรือ กมมุนา วตตติ โลโก³⁷ จึงเห็นได้ว่าแม้กฎหมายจะถือว่าคนบ้าหรือคนวิกลจริต นั้นไม่ต้องรับโทษก็ตาม แต่กรณีตามวรรคท้ายของมาตรานี้จะเห็นอยู่กลายๆ ว่า เป็นการลงโทษอย่างหนึ่งแม้จะเป็นวิธีการที่จะกระทำเพื่อความปลอดภัยก็ตาม ลักษณะของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง ยังไม่มีการแบ่งเป็นความผิดทางอาญาและความผิดทางแพ่งไว้อย่างชัดเจนโดยจะมีการบัญญัติรวมกันไปในมาตราเดียวกัน เช่น มาตรา 20 โดยสามารถดูได้จากโทษปรับไหมที่กำหนดให้ผู้กระทำผิดชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นค่าสินไหมทดแทนในส่วนแพ่ง และโทษปรับไหมที่ผู้กระทำผิดต้องชดใช้ให้กับรัฐ ลักษณะของการลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาในมาตราเดียวกันนี้มีปรากฏมานานแล้ว ดังจะเห็นได้จากในกฎหมายโรมัน³⁸

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 84.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 84

³⁷ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระวชิรญาณวโรรส, พุทธศาสนสุภาษิต (เล่มที่ 1) หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, พ.ศ.2538), หน้า 9

³⁸ Istituzioni di diritto romano, III Edizione 40 migliaia, Edizione simone, per contodella ESSELIBRI s.p.a.- via f. russ 33/d -80123 NAPOLI p. 328, 336-337

เมื่อพิจารณาถึงแนวความคิดในการบัญญัติความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ตามกฎหมายตราสามดวงแล้ว จะเห็นได้ว่าการบัญญัติความผิดบางฐานความผิดนั้นจะประกอบไปด้วยบทบัญญัติที่เป็นเนื้อหาของความผิด และบทบัญญัติที่เรียกว่าบททั่วไปของความผิดปะปนกันอยู่ในมาตราเดียวกัน เช่น พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 64 บัญญัติว่า ผู้ร้ายนั้นไปฆ่าฟันท่าน แลเขาต่อฆ่าฟันแทงผู้ร้ายนั้นตายก็ดี บาสเจบก็ดี ท่านหมี ให้มีโทษแก่ผู้ฆ่าฟันนั้นเลย ถ้าผู้ร้ายฟันแทงเขา ผู้ต่อท่านนั้นบาสเจบ ท่านให้ลงโทษแก่ผู้ร้ายนั้นด้วยลวดหนังโดยขนาด

จากบทบัญญัติในมาตรานี้จะพบว่า บทบัญญัติที่เป็นความผิด “ผู้ร้ายนั้นไปฆ่าฟันท่าน” และบทบัญญัติที่เป็นบททั่วไปคือ “แลเขาต่อฆ่าฟันแทงผู้ร้ายนั้นตายก็ดี บาสเจบก็ดี”

นอกจากนี้แล้ว บทบัญญัติในลักษณะทำนองเดียวกันนี้ ก็สามารถที่จะพบได้ในมาตราอื่น ๆ ด้วย เช่น บทบัญญัติในเรื่องของการพยายามกระทำความผิด โดยบทบัญญัติเหล่านี้จะมี การวิวัฒนาการมาจากทฤษฎีภาวะวิสัย (objective theory) โดยตามทฤษฎีนี้ นั้น จะพิจารณาเฉพาะผลของการกระทำเท่านั้น โดยจะไม่ไปพิจารณาถึงตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดด้วย ซึ่งต่อมาทฤษฎีภาวะวิสัย (objective theory) นี้ก็ได้รับการพัฒนาจนมาเป็นทฤษฎีอัตวิสัย (subjective theory) โดยทฤษฎีนี้จะพิจารณาถึงตัวผู้กระทำความผิดด้วย เป็นการพิจารณาไปถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดว่ามีจิตใจชั่วร้ายหรือไม่ ดังนั้นการกระทำบางอย่าง แม้ว่าจะยังไม่เป็นความผิดสำเร็จ แต่ถ้ามีการลงมือกระทำความผิดไปแล้ว และแสดงให้เห็นถึงเจตนาชั่วร้ายแล้ว ผู้กระทำก็อาจจะต้องรับผิดชอบในการกระทำนั้นได้ แม้ว่าผลของการกระทำความผิดจะยังไม่เกิดขึ้นก็ตาม ซึ่งหลักเช่นว่านี้ สามารถที่จะพบได้ในความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ตามที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง เช่น ในพระไอยการลักษณะโจร มาตรา 65 บัญญัติว่า ผู้ใดลอบฟันแทงพุ่งชัศท่าน แลยังหมีทันทำแก่ท่าน ๆ จับได้ให้เอามันลอบทำแก่ท่านนั้น.....

พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 90 บัญญัติว่า ถ้าจะทำร้ายแก่เจ้าบ้านเจ้าเรือน แลชัศทั้งให้เจ้าบ้านเจ้าเรือนรู้สึกออกมา แลมิทันทำร้ายแก่เจ้าบ้านเจ้าเรือน แลเจ้าบ้านเจ้าเรือนจับได้ท่านว่า...

พระไอยการลักษณะศั้วเมีย มาตรา 57 บัญญัติว่า ...ถ้าชายนั้นวิวาทคำติกรรยา แลจับหอกดาบธนูนำไม้สรรพอาวุธทั้งพวงจะฟันแทงกรรยา พ่อดาแม่ยาย ญาติพี่น้อง หญิงห้ามมิฟังก็ดี...

พระไอยการลักษณะวิวาทคดีต่างกัน มาตรา 31 บัญญัติว่า ...ถ้าเงื่อนเงื่อจะชกจะตีจะดอง จะถีบจฟันจแทงท่านให้ ให้ใหม่ถึงชกตีฟันแทงถูก ถ้าวว่าแต่วาจา จชกจตีจดองจถีบจฟันแทงท่านให้ใหม่...

จากที่กล่าวมาในมาตราต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติเหล่านั้น บัญญัติถึงความรับผิดชอบของผู้กระทำ แม้ว่าการกระทำนั้นจะยังไม่บรรลุผลก็ตาม แต่เมื่อมีการลงมือกระทำแล้ว ก็ถือว่ามีความผิด

นอกจากนี้ ในการจัดประเภทของความผิดอาญา เกี่ยวกับชีวิตร่างกายนั้น ความผิดชนิดนี้ได้ถูกนำไปจัดรวมอยู่ในบทบัญญัติของความผิดอื่น ๆ ด้วย เช่น ความผิดที่เป็นการรุก หรือความผิดที่เป็นการด่า ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีต่างกัน เช่น ตามมาตรา 38 บัญญัติว่า รุกไปด่าตีท่านก็ดี สองรุกคำตีกันก็ดี ให้พิจารณาจรูทางบกทางน้ำห้วยบางทางลุ่มดอนขึ้นขอนไม้... ซึ่งจากคำพิพากษาของศาลนั้น จะพบว่าศาลได้นำบทบัญญัติเหล่านี้มาอ้างอิง (citation) ในการพิจารณาตัดสินคดีด้วย เช่น

คำพิพากษาที่ 48 ร.ศ. 112 ว่า จีนกังฮ้อ ฟ้นนายจีนฝัวอำแดงสาตตาย ศาลพิพากษาว่า นายจีนบุกรุกขึ้นไปบนบ้านของจีนกังฮ้อ ซึ่งเป็นการผิดพระราชกำหนดกฎหมายลักษณะวิวาทคดีต่างกัน มาตรา 38 จีนกังฮ้อไม่มีความผิด

2.1.3 ลักษณะของความผิด

ความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงนั้น ได้บัญญัติเอาไว้ในพระไอยการและกฎหมายต่าง ๆ หลายฉบับด้วยกัน โดยบทบัญญัติเหล่านั้นต่างก็มุ่งหมายที่จะลงโทษกับการกระทำผิดที่ได้กระทำต่อชีวิตร่างกายเช่นเดียวกัน จากการศึกษาถึงความผิดชนิดนี้ ในกฎหมายตราสามดวงจะพบว่า ความผิดชนิดนี้เป็นมูลคดีวิวาทกันอย่างหนึ่งตามคำภีร์พระธรรมศาสตร์ ซึ่งประเทศไทยได้รับมาจากมอญอีกทอดหนึ่ง โดยนำมาบัญญัติไว้ในพระไอยการและกฎหมายต่าง ๆ ในกฎหมายตราสามดวง จึงทำให้ลักษณะของการวิวาทหรือคำว่าวิวาทนั้นมีได้หลายความหมาย

ในการพิจารณาถึงลักษณะของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ตามที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง จะทำการศึกษาจากฐานของความผิดตามที่ได้จัดประเภทไว้ในตอนต้น ทั้งนี้ เนื่องจากว่าในการจัดประเภทของความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายตามที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงนั้น มิได้มีการจัดประเภทเอาไว้เป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจนเหมือนดังในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ดังนั้นจึงนำการจัดประเภทของความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาเป็นหลักในการจัดประเภทของความผิดตามกฎหมายตราสามดวง ซึ่งทำให้ได้ลักษณะของความผิดดังต่อไปนี้

1. ความผิดต่อชีวิต
2. ความผิดต่อร่างกาย
3. ความผิดที่กระทำต่อหญิงมีครรภ์ และเด็กในครรภ์

ลักษณะของความผิดต่อชีวิตมีดังนี้

1. กระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากัน

มาตรา 4 บัญญัติว่า ทวยราษฎรทั้งหลายวิวาทคดีค่ากัน ฝ่ายข้างหนึ่งวิ่งเล่นหนีขึ้นบนเรือนท่าน ฝ่ายข้างหนึ่งบังอาจขึ้นไปตีบนเรือนท่าน และผู้ต้อนนั้นตายใช้ ให้ฆ่าผู้ต้อนนั้นตายตกไปตามกัน ถ้าทรงฯ บให้ฆ่าตีให้ไหมโดยขนาด ให้ทำสินไหมเปนสองส่วน ให้ได้แก่เจ้าเรือนนั้น ส่วนหนึ่ง ได้แก่ พ่อแม่ พี่น้องผู้ต้อนนั้นส่วนหนึ่ง ให้ไหมปลุกตัวผู้ตายด้วย ถ้าตีกันตายพันชಾಯเข้าเรือนจกกล่าวเอาสินไหมนั้นมิได้เลย สินไหมนั้นให้ได้แก่ พ่อแม่ พี่น้องผู้ตาย

มาตรา 7 บัญญัติว่า เขาทั้งสองวิวาทคดีค่ากันแล้วจับหอกดาบเครื่องสรรพศาสตราวุธแลไม้ค้อนก้อนดิน อวดคกล้าหาญไปอยู่ในตรอกแลตลาดถนนแห่งใด ๆ คอยทำร้ายแก่ท่าน ๆ มีบาทเจ็บประการใด ให้ไหมทวีคูณ ถ้าถึงตายให้ฆ่าคนร้ายตกไปตามกัน

มาตรา 11 บัญญัติว่า เดก 7 ขวบเหล้นด้วยกันผลักใส่กันตก เรือน ศาลา ต้นไม้ รั้ว น้ำตายใช้ ให้ พ่อแม่ แห่งเดกผู้หลักนั้นปลุกตัวลูกท่าน ถ้ามิถึงตายแต่บาทเจ็บฆ่าหักค่นบอดใช้ ให้ช่วยเสี้ยค่าน้ำมันโดยควรแก่บาดเจ็บ ท่านมิให้ไหมโดยบันดาศักดิ์ เพราะต่างคนต่างน้อยมิรู้ถ้อยความเสมอใจบ้า

มาตรา 15 บัญญัติว่า คนบ้าเข้าบ้านท่านตีฟันแทงคนตีตาย จะไหมบบ้าใช้ท่านว่ามีชอบ เพราะว่าบ้าหาตำแหน่งแบ่งสังมิได้ ท่านว่าให้พ่อแม่พี่น้องเผ่าพันธุ์บ้านใช้ถึงเบียดปลุกตัวผู้ตาย ให้เวนบ้านนั้นไปให้แก่พ่อแม่พี่น้องเผ่าพันธุ์บ้านนั้นจึงชอบ ถ้ามันตีมีบาทเจ็บใช้ หาโทษมิได้ ถ้าที่เป็นที่ไร่นาป่าดงพงแขมเป็นที่อยู่แห่งคนผู้สูงอายุศรม์แลคนพิกลจริตบ้าใบ้ผู้ใดเข้าไปในที่มันอยู่มันฟันแทงมีบาทเจ็บแลตายก็ดี ถ้าพบปะมันกลางถนนหนทางมิได้หลีกแลมันฟันแทงบาทเจ็บถึงตายก็ดี จะเอาโทษแก่มันมิได้เลย ให้โฆษณาแก่คนบวลาให้จับเอาตัวมันจำจองไว้กว่าจะสิ้นกัม

มาตรา 16 บัญญัติว่า ผู้ร้ายตีฟันแทงคนบ้าตายใช้ ให้ทอตรงวัดเปนเบียดปลุกตัวผู้ตาย โดยขนาด ให้แก่ญาติพี่น้องแห่งบ้า ถ้าบ้าหาญาติพี่น้องมิได้ ให้เอาเบียดวางวัดเปนค่าหญาช้างหลวง

มาตรา 17 บัญญัติว่า ศ้วเมียวิวาทกันชายศ้วทูปตีฟันแทงหญิงผู้เมียตาย ให้ลงโทษดั่งฉันผู้อื่น ถ้าหญิงทูปตีฟันแทงชายผู้ศ้วตาย ให้ลงโทษดุกกัน ถ้าบแกล้งตีฟันแทงให้ตายท่านว่าให้ไหมโดยศักดิ์มือไม้เหล็ก สิ้นไหมให้เอาเข้าพระคลังหลวงจงสิ้น

มาตรา 20 บัญญัติว่า ชกตีชิงชัคฟันแทงกันมีบาทเจ็บบอบช้ำล่ายากด้วยเขาตี เปนไข้ผอมจึ่งตายใน 15 วัน ท่านให้ทอคพิไนยโดยตีตาย ให้มาผู้ร้ายตกไปตามกัน ถ้าทรงพระกรรณบายให้มาตีใช้ ถ้าผู้ตายสูงนา 400 ขึ้นไป อย่าให้ปลุกตัวเลข ถ้าต่ำนา 400 ลงมา ให้ปลุกตัวผู้ตายส่งให้บุตรภรรยาญาติพี่น้องทำบุญไป แล้วให้เอาค่าตัวผู้ตายดั่งไหมตามกระเสียนอายุศรม์ โดยศักดิ์มือศักดิ์ไม้ศักดิ์เหล็กสิ้นไหมให้แก่บิดามานดาพี่น้องผู้ตาย ถ้าฟันกว่า 15 วันถึงเดือนหนึ่งจึ่งตาย ท่านว่าเปนกัมแห่งสัตว์ ให้ปรับไหมแต่โดยบาทเจบนั้น เปนสิ้นไหมถึงเปนพิไนยถึง

มาตรา 21 บัญญัติว่า ทวยราษฎรวิวาทคำตีกัน มายังเพ่งให้กฎหมายบาทเจ็บใช้ ให้ นายพะท่ามระงคบาทเจ็บจงถ่องแท้ ถ้าแลเจ็บปวดด้วยมือไม้เหล็กอิด แคลงประการใดก็ดีให้จงถ่องแท้ ถ้ามิเข้าใจใช้ให้บอกกล่าวร่ำเรียน ถ้าอวดรู้คูศิดใช้ บาทเจ็บเขานั้นตกอยู่แก่นายพะท่ามระงคผู้คุมนั้นสองส่วน ตกแก่ภูคาคผู้ตราค่านั้นส่วนหนึ่ง ถ้าตีฟันแทงกันมีตาย ให้ นายพะท่ามระงคเอาตัวมาตราบาทเจ็บไว้ ถ้าตายใช้ให้ไปดูถึงที่นั้น

มาตรา 29 บัญญัติว่า วิวาทตีกันถูกที่สำคัญตายนั้นมี 8 แห่ง คือ ตีถูกที่กำดัน 1 คันคอ 1 จมูกหัก 1 แสกหน้า 1 เปรียงหู 1 ปลายคาง 1 ชายโครง 1 ขากรรไกร 1 ฟันแทงกันถูกที่สำคัญ

ตายนั้นมี 8 แห่งคือ คอ 1 คอหอย 1 ไหล่รวบ 1 รักแร้ 1 รวนม 1 ทรวงอก 1 พุง 1 ไข่ตัน 1 ถ้าตีกันด้วยไม้ตบองไม้คลี่ไม้ค้ำจอบไม้ค้ำขวานไม้ศอก แลสรรพไม้อันใหญ่ก็ดี ต้องที่สำคัญที่ตาย ให้เอาเป็นตีตายด้วยเหล็ก ถ้าผิดที่สำคัญที่ตายแลตายนั้น ให้เอาเป็นตีตายด้วยไม้ ตำนานา 400 ลงมาให้ใหม่ปลูกตัว แล้วให้เอาบันดาศักดิ์ผู้ตายตั้งใหม่โดยตีฟันแทงท่านตาย เป็นสินไหมกึ่งเป็นพิไนยกึ่ง

พระไอยการลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ฟันแทงกันตาย แลมิให้ทำร้ายในแผ่นดินท่าน ผู้ใดผู้ใดทงศักดิ์สาวทำล่วงเกินพระราชบัญญัติ ผู้นั้นต้องในระวางบังอาญ์ ท่านให้ลงโทษ 8 สถาน...

พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 3 บัญญัติว่า ผู้ร้ายลักฟันแทงเจ้าเรือนตายจับตัวผู้ร้ายได้ เอามาทูลหมาย ให้พิจารณาสืบไป ถ้าหามีได้ตัวแต่ทูลหมาย จพิจารณาหามีได้

มาตรา 54 บัญญัติว่า โจรคบพวกเพื่อนไปปล้นบ้านเรือนทับทิมที่ใด ๆ แลสกคสดมตัด ช้องช้องเบาฆ่าเจ้าเรือน เข้าบ้าน ตายเอาทรัพย์สิ่งของไปให้เร่งเอาทรัพย์ส่งให้แก่เจ้าทรัพย์ตามตราสิน แล้วให้รับราชบาทเอาทรัพย์สิ่งของโจร แลพวกโจรเป็นหลวง.....

มาตรา 57 บัญญัติว่า โจร ดีชิง ฉกฉวย ล้วงลัก แลโจรประการใด ๆ ก็ดี มีพวกเพื่อนไปลักทรัพย์สิ่งของ แลชกตีฟันแทงเจ้าทรัพย์ตายให้ฆ่าคนร้ายให้ตกไปตามกัน พวกซึ่งไปด้วยหามีได้ลงมือนั้น ให้ทวนโดยขนาดแล้วเอาตัวจำใส่คุกไว้

มาตรา 63 บัญญัติว่า ผู้ร้ายพ่อหลวงท่านไปฆ่าไปตีเสีย ท่านให้ฆ่าผู้ร้ายนั้นเสีย ถ้ามีเพื่อนไปด้วยแลเพื่อนนั้นได้ฟันแทงด้วย ให้ฆ่าเสียด้วย ถ้าแต่บาศเจบให้ตั้งนิ้วมือผู้ร้ายนั้นเสีย

มาตรา 68 บัญญัติว่า เดิรทางไปกินอยู่ด้วยกัน ฟันแทงกันตาย แลอำพรางว่าเสือบตายงูขบตาย นานมารู้ด้วยประการใดท่านว่าคนตระชนแก่เพื่อนกัน ทะนองอาญ์ฆ่าฟันแทงท่านเสีย ให้ฆ่าผู้นั้นให้ตายตกไปตามกัน

มาตรา 69 บัญญัติว่า คำ ศักันจับหอกดาบศาสตราวุธไปฟันแทงท่านบาศเจบษาหัดแลตาย ท่านว่าจำพวกโจรกันโงกบ้านเมืองท่าน ให้ใส่คาเอาขึ้นหาช่างฆาตรแล้วปลงลงทวน 50 ที

ทำสังข์ไปยังแพ่ง ถ้าตายให้ฆ่าผู้นั้นเสียให้ตกไปตามกัน ถ้าทรงพระกรุณาให้ฆ่าตีเสีย ให้ส่งลงหน้าข้างต้นท่าน

มาตรา 127 บัญญัติว่า บ้านเมืองหมีได้เกิดศึกกลางกลแดนถือหอกดาบแหลนหลาวเปลือยไป เดินกลางถนนหนทางมีผู้มาถูกต้องตาย ให้ไหม้ผู้ถือหอกดาบนั้นปลุกตัวผู้ตายทวิคูณเปนสินไหม พิไน กิ่ง ถ้ามีผู้ถือเครื่องใช้สอย คือ มีคพรัวตีววานเดินมา และมีผู้มาต้องตาย ให้ไหม้ขึ้นตัวผู้ตายเปน 3 ส่วน ยกเสียสองส่วนเอาส่วน 1 ให้แก่พี่น้องพ่อแม่ผู้ตายเปนเบี้ยทำบุญเผาผี

มาตรา 132 บัญญัติว่า ทายฆ่าฟันแทงท่านตาย ให้เอาตัวนายเงินนั้นมา ให้หาตัวทนายจงได้ ถ้ามิได้ให้เอาบนนายเงินนั้นจงดี จะใส่โทษนายเงินนั้นหมีได้ เพราะนายเงินมันหมีรู้ ถ้าทายนั้นมีสิ่งสินให้เอามาใช้เปนสินไหม ถ้านายเงินรู้ตกแก่นายเงิน

กฎหมายเข็รบาลบทที่ 139 อนึ่งวิวาทคดีฟันแทงกัน ให้โลหิตตกในพระราชวังก็ดี แลหญิงสาวให้ทนายไทผู้ใดตลอดแห่งถูกในพระราชวังก็ดีท่านให้มันพลีวังท่าน...

ความคิดฐานนี้ แม้จะบัญญัติเอาไว้ในพระไอยการและกฎหมายต่าง ๆ หลายมาตราด้วยกันก็ตาม จากการศึกษาลักษณะของความผิดชนิดนี้จะพบว่ามีลักษณะขององค์ประกอบพื้นฐานของความผิดเหมือนกัน ซึ่งสามารถแยกองค์ประกอบพื้นฐานของความผิดได้ดังต่อไปนี้

- ผู้ใด
- กระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
- เจตนา

ผู้ใด

คือผู้ที่กระทำความผิดในความคิดฐานนี้นั้น โดยทั่วไปแล้วบทบัญญัติของกฎหมายที่กล่าวมาไม่ได้ใช้คำว่าผู้ใด ซึ่งมีบางบทบัญญัติเท่านั้นที่ใช้คำว่าผู้ใด เช่น พระไอยการลักษณะเบดเสรง มาตรา 144, 145, 150 แต่จากการศึกษา พบว่า บทบัญญัติของกฎหมายเหล่านั้นได้เรียกชื่อผู้ที่กระทำความผิดเอาไว้แตกต่างกัน เช่น ชายใด, หญิง, ผัวเมีย, ทวยราษฎร์, เขา, ผู้ร้าย โดย ชื่อต่าง ๆ เหล่านี้น่าจะแทนได้ด้วยคำว่าผู้ใด ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีความหมายครอบคลุมถึงถ้อยคำอื่น ๆ

เช่น มาตรา 4 บัญญัติว่า "ทวยราษฎร์ทั้งหลายวิวาท ตี คำกัน..." การใช้คำว่าผู้ใดมาบัญญัติกฎหมาย เช่นนี้ เป็นผลมาจากการบัญญัติกฎหมายแบบนิรนัย หรือบัญญัติเป็นกรณีทั่วไป

กระทำให้อื่นถึงแก่ความตาย

ลักษณะของการกระทำตามองค์ประกอบของความผิดในข้อนี้ นั้น บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้บัญญัติลักษณะของการกระทำไว้ หลายกรณีด้วยกัน เช่น วิวาท ตี คำกัน, ตี, จับหอกดาบเครื่องสรรพศาสตราวุธแลไม้ค้อน ก้อนดิน... ทำร้ายท่าน, ตี ฟัน แทง, ชก ตี ยิง ชัก ฟันแทง, ตีกันด้วยไม้ตะบอง ไม้ค้ำ ไม้ค้ำจอบ ไม้ค้ำขวาน ไม้ศอก... ซึ่งผลของการกระทำโดยวิธีการต่างๆ ที่กล่าวมานี้จะทำให้ผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย เช่น

คำพิพากษาที่ 51 ร.ศ. 121 ตัดสินว่า ให้อายจิ้นตัวชี นำจิ้นเด็กหขุนตายด้วย ประโยคอันร้ายแรง คือ จับกุมเอาตัวจิ้นเด็กหขุนไปขุดคราดขึงไว้แล้วทุบตีเชือดเนื้อโดยน้ำใจร้าย กาด แลทงองอาจ หายำเกรงพระราชอาญาอาณาจักรไม่ มีความผิดถานฆ่าคนตายพร้อมด้วยเจตนา ต้องด้วยกฎหมายลักษณะอาญาหลวงมาตรา 10 ให้ประหารชีวิตจำเลยตกไปตามกัน

ลักษณะของการบัญญัติกฎหมาย จะบัญญัติในลักษณะที่เป็นรายละเอียดของการกระทำความผิดในข้อเท็จจริง และวิธีการในการกระทำผิด เช่น ชก ตี ยิง ชัก ฟันแทง, ตีกันด้วย ไม้ตะบอง ไม้ค้ำ ซึ่งลักษณะของการบัญญัติกฎหมายเช่นนี้จะเป็นการบัญญัติกฎหมายในรูปแบบของบทสรุปในข้อเท็จจริงที่มีลักษณะเฉพาะกรณี (Conclude individual) ทำให้เห็นได้ว่า ในสมัยก่อนนั้น มีวิธีการฆ่ากันหลายวิธีด้วยกัน มักจะใช้ของใช้ หรืออวัยวะของร่างกาย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ การฆ่ากัน ในปัจจุบันแล้วจะพบว่า มีเพียงไม่กี่วิธี ซึ่งวิธีที่ใช้กันมาก คือ ใช้อาวุธปืน หรือ วัตถุระเบิด

การกระทำที่จะมีความผิดฐานนี้ได้ นั้น ผู้ถูกกระทำต้องถึงแก่ความตายโดยวิธีการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น พระโยชการลักษณะวิวาทตีคำกัน มาตรา 7 บัญญัติว่า ... จับหอกดาบเครื่องสรรพศาสตราวุธ ...

เจตนา

เมื่อได้พิจารณาถึงลักษณะของความผิดฐานทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตามที่บัญญัติไว้ในพระไอยการและกฎหมายต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว จะไม่ปรากฏคำว่า กระทำโดยเจตนา ซึ่งกฎหมายจะไม่ได้บัญญัติว่าผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และการกระทำโดยเจตนา กฎหมายไม่ได้บัญญัติว่า ผู้กระทำต้องมีความตั้งใจที่จะกระทำ โดยผลของการกระทำเกิดขึ้นตามที่ตนเองประสงค์ หรือเจตนาประสงค์ต่อผล จากการศึกษาถึงลักษณะของการกระทำในพระไอยการและกฎหมายบางฉบับ จะพบว่าลักษณะของการกระทำต่างๆ นั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติเรื่องของเจตนาเอาไว้ ไม่ว่าเจตนาประสงค์ต่อผลหรือถึงเห็นผล ดังเช่นในพระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 4 บัญญัติว่า “ทวยราษฎรทั้งหลายวิวาทตี ต่อกัน ฝ่ายข้างหนึ่งวิ่งเล่นหนีขึ้นบนเรือนท่าน ฝ่ายข้างหนึ่งบังอาจขึ้นไปตีบนเรือนท่าน แลผู้ต้องตีนั้นตายใช้... หรือพระไอยการลักษณะโจร มาตรา 68 บัญญัติว่า เคารทางไปกินอยู่ด้วยกัน ฟันแทงกันตาย แลอำพรางว่า เสือขบตาย งูขบตาย นานมารู้ด้วยประการใด...

แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการกระทำผิดในมาตรานี้แล้ว จะพบว่ากฎหมายจะถือเป็นความผิดก็ต่อเมื่อมีผลเกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีภาวะวิสัย (objective theory) ที่คำนึงถึงผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเท่านั้นไม่ว่าจะได้กระทำไปโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม โดยไม่ได้บัญญัติคำว่าเจตนาเอาไว้ และในการใช้ภาษาในบทบัญญัติของกฎหมายโดยทั่วไปนั้น สามารถที่จะสื่อถึงคำว่าเจตนาได้ โดยการพิจารณาถึงลักษณะของการกระทำที่เป็นข้อเท็จจริงในมาตรานั้น เช่นตามที่กฎหมายบัญญัติว่า ... ฝ่ายข้างหนึ่งบังอาจขึ้นไปตีบนเรือนท่าน ... ซึ่งจะเห็นได้ว่า เป็นการกระทำโดยเจตนาประสงค์ต่อผลและในการกระทำของผู้กระทำผิดนั้น เป็นการแฝงไปด้วยเจตนาที่ประสงค์ต่อผลอยู่ในตัว ซึ่งคำว่าเจตนาหรือจงใจนั้นพบว่า จากการศึกษาของศาลนั้น ศาลได้นำคำว่าเจตนาหรือจงใจมาใช้ในคำพิพากษาแล้วโดยศาลจะพิเคราะห์ถึงความรับผิดชอบของผู้กระทำในเรื่องเจตนาด้วยคือ

คำพิพากษาที่ 5 รศ.118 ...เงินบาๆ ช่วน จำเลยได้กระทำประทุษร้าย แก่ร่างกายนายชู้จนถึงแก่ความตาย โดยมีความเจตนาที่จะให้ตาย คือเห็นได้

(1) เงินบาๆ ช่วน ได้คิดตระเตรียมการ

(2) การที่นายค้วน จำเลย แอบไปชักชวนเงินบาๆ ชวนให้ฆ่าผู้ตาย โดยที่ นายค้วนจำเลยมีความตั้งใจอยู่แล้ว

คำพิพากษาที่ 518 ร.ศ.118 อ้ายซุ่ม กระทำผิด ล้วงละเมิดพระราชอาชญา เป็น มหันตโทษถ่านฆ่าคนตายโดยจงใจ...

นอกจากนี้ เมื่อได้พิจารณาถึงลักษณะของความผิดในมาตราต่างๆ ดังที่กล่าว มาแล้ว จะพบว่า ในการกระทำผิดต่อชีวิตนั้น ลักษณะของการกระทำจะปรากฏการดำรงอยู่ด้วย ซึ่งการกระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายนั้น จะไม่ปรากฏว่า ผู้กระทำได้กระทำอันตรายต่อชีวิตเพียง อย่างเดียว แต่จะปรากฏว่าผู้กระทำได้มีการกระทำที่เป็นการดำรงอยู่ด้วย ซึ่งเรียกลักษณะของการ กระทำนี้ รวมกันว่า การวิวาท ดังนั้นความผิดฐานกระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายจึงเป็นการวิวาทกัน อย่างหนึ่ง จากลักษณะของบทบัญญัติของความผิดในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับความผิดฐาน กระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายนี้ จะเห็นได้ว่า เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น ศาลสามารถที่จะนำบท บัญญัติของความผิดเหล่านั้น ซึ่งมีอยู่หลายมาตรามาปรับบทลงโทษได้ โดยในการตัดสินคดีของ ศาลนั้น ศาลจะนำบทหนักที่สุดลงโทษผู้กระทำความผิด เช่น ตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษซึ่งยื่นตามศาลมณฑลนครศรีธรรมราช โดยคดีนี้จำเลยไม่มีฎีกา คือ

คำพิพากษาที่ 472 ร.ศ. 120 ตัดสินว่า อ้ายไซแก้ว ตั้งใจฆ่านายชอดเพชร โดย หารณีเหตุไม่ได้ จึงพิพากษาว่าอ้ายไซแก้วล่วงละเมิดพระราชอาชญา มีความผิดเป็นมหันตโทษ ตามกฎหมายลักษณะโจร มาตรา 65, 69, 88 และลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10 ประหารชีวิตอ้ายไซ แก้ว ให้ตายตกไปตามกัน

คำพิพากษาที่ 291 ร.ศ. 120 อ้ายมา กระทำผิดถ่านล่วงละเมิดพระราชอาชญา ถ่านฆ่าคนตายและทำร้ายแก่ร่างกายมีบาดเจ็บ ซึ่งได้กระทำลงในพระบรมมหาราชวัง ข้อมมีความ ผิดตาม พระราชกำหนดกฎหมายลักษณบาล ต้องด้วยกฎหมายลักษณบาลบทที่ 139 แลกกฎหมายลักษณะ อาญาหลวง มาตรา 10 ลักษณะโจร มาตรา 88 จำคุกตลอดชีวิต

จากคำพิพากษาของศาล จะเห็นได้ว่าการกระทำอันเป็นกรรมเดียวของผู้ กระทำผิดนั้น เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ซึ่งศาลจะนำบทหนักที่สุดมาใช้ในการลงโทษผู้ กระทำความผิด

2) ลักษณะของความผิดฐานกระทำให้อื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

ความผิดฐานนี้ บัญญัติไว้ในพระโอัยการลักษณะวิเวทคำดีกัน มาตรา 32 ว่าผู้ใดวิเวทตีค่าฟันแทงสมณพราหมณพุทธอาจารย์ แลบิดามานดาปู่ย่าตายายแห่งตน มีบาทเจบด้วยเหล็กษาหัดไซ้ ให้เฆ็ยร 3 ขกทเวนบก 3 วันทเวนเรื่อ 3 วัน ตัดนิ้วมือเสียให้สั้นนิ้วทัง 2 ข้าง ให้ทำแพลอมันเสียให้ปรากฏแก่ตาคนทังหลาย ถ้าตีเจบปวดด้วยไม้ษาหัดไซ้ให้เฆ็ยร 3 ขกทเวนบก 3 วันทเวนเรื่อ 3 วัน... โดยลักษณะของความผิดฐานนี้ จะมีลักษณะของการกระทำผิดพื้นฐานเหมือนกับกับความผิดฐานกระทำให้อื่นถึงแก่ความตาย เพียงแต่จะกำหนดให้การกระทำต่อบุคคลบางจำพวกถึงแก่ความตายเท่านั้น ที่ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งความผิดฐานนี้ มีองค์ประกอบของความผิดดังต่อไปนี้

- ผู้ใด
- กระทำให้ สมณพราหมณ พุทธอาจารย์า บิดามานดา ปู่ย่า ตายาย ถึงแก่ความตาย
- เจตนา

ลักษณะของการกระทำโดยเจตนาและความหมายของคำว่าผู้ใดนั้น มีความหมายเช่นเดียวกันกับความผิดฐานกระทำให้อื่นถึงแก่ความตาย

กระทำใ้บุคคลบางจำพวกถึงแก่ความตาย

องค์ประกอบของความผิดในข้อนี้ มีลักษณะพื้นฐานเช่นเดียวกับความผิดฐานกระทำให้อื่นถึงแก่ความตาย เพียงแต่ในมาตรานี้ได้กำหนดให้การกระทำต่อบุคคลดังต่อไปนี้ ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น คือ กระทำต่อสมณพราหมณ พุทธอาจารย์า บิดามานดา ปู่ย่า ตายาย การที่ได้บัญญัติไว้เช่นนี้ น่าจะสืบเนื่องมาจาก คนไทยนับถือศาสนาพุทธและให้ความเคารพกับผู้ที่มีวิทยุฒิสุงกว่า โดยเฉพาะบิดามานดา ปู่ย่า ตายาย ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิด นอกจากนี้ลักษณะและวิธีการของการกระทำใ้บุคคลตามที่ได้กำหนดไว้ถึงแก่ความตายนั้น ได้กำหนดรายละเอียดของวิธีการกระทำไว้ดังนี้คือ การวิเวทตี ค่า ฟัน แทง ให้ถึงแก่ความตาย

คำพิพากษาที่ 64/2514 ร.ศ.122 นายทองสุกจำเลยต้องหาว่าเอาฤชแทงนายหนู บิดาตาย โดยความเจตนาทางพิจารณาได้ความจริงสมข้อหาโจทก์ ศาลมณฑล นครศรีธรรมราช แล

ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ จึงพิพากษาให้ประหารชีวิตนายทองสุขจำเลย คำพิพากษาดังนี้เป็นการขึ้นตามคำพิพากษาของศาลมณฑลนครศรีธรรมราชที่ 79 ปี ร.ศ.122 ที่ตัดสินว่า จำเลยมีใจเหี้ยมโหดถึงกับสามารถฆ่าบิดาของตนเองได้เช่นนี้ โทษของจำเลยผิดตามกฎหมายลักษณะวิอาท มาตรา 32

ความผิดต่อร่างกาย

ลักษณะของการกระทำผิดฐานนี้ จะบัญญัติไว้ในหลายมาตราด้วยกัน โดยจะมีลักษณะของการกระทำผิดพื้นฐานบางอย่างเช่นเดียวกับความผิดต่อชีวิตคือ การกระทำโดยเจตนา ลักษณะของการกระทำผิดฐานนี้ จะประกอบไปด้วยความผิด 4 ฐานความผิดด้วยกัน คือ

1. กระทำให้ร้ายร่างกาย

บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิอาทตีค่ากัน มาตรา 7, 11, 22, 27, 28

กฎหมายลักษณบาลบทที่ 139

พระไอยการลักษณะอาญาหลวงมาตรา 10

พระไอยการลักษณะหัวเมีย มาตรา 3, 4

พระไอยการลักษณะเบคเสรง มาตรา 143, 144, 150

พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 56, 88, 96, 97

2. กระทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสบัญญัติไว้ใน

พระไอยการลักษณะวิอาทตีค่ากัน มาตรา 30

พระไอยการลักษณะหัวเมีย มาตรา 26

พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 69, 97

3. กระทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

บัญญัติไว้ใน

พระไอยการลักษณะวิอาทตีค่ากัน มาตรา 32

พระไอยการลักษณะหัวเมีย มาตรา 57

4. วิอาทต่อสู้กัน ระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่าย ขึ้นไป บัญญัติไว้ใน

พระไอยการลักษณะวิอาทตีค่ากัน มาตรา 2

1. ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่น

ความผิดฐานนี้ จะบัญญัติเอาไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีต่างกัน ดังต่อไปนี้

มาตรา 7 บัญญัติว่า เขาทั้งสองวิวาทคดีต่างกันแล้วจับหอกดาบเครื่องสรรพศาสตราวุธ แลไม้ค้อนก้อนดิน อดคกล้าหารไปอยู่ในตรอกแลตลาดถนนแห่งใด ๆ คอยทำร้ายแก่ท่าน ๆ มีบาทเจ็บประการใด ให้ไหมทวิคูณ ถ้าถึงตายให้ฆ่าคนร้ายตกไปตามกัน

มาตรา 11 บัญญัติว่า เจก 7 ขวบเหล้นด้วยกันผลักไสกันตกรือน ศาลา ต้นไม้ รัาน น้ำ ดาไซใช้ ให้พ่อแม่ แห่งเจกผู้ผลักนั้นปลุกตัวลูกท่าน ถ้ามีถึงตายแต่บาทเจ็บซ้ำหักค่นบอดไซ ให้ช่วยเหลือค่าน้ำมันโดยควรแก่บาดเจ็บ ท่านมิให้ไหมโดยบันดาศักดิ์ เพราะต่างคนต่างน้อยมิรู้ ถ้อยความเสมอใจบ้าง

มาตรา 22 บัญญัติว่า สองชกตีกันแลข้างหนึ่งมีบาทเจ็บเอามาให้กระลาการตรา บาทเจ็บไว้ ข้างหนึ่งหาบาทเจ็บมิได้สักอันสาระพะทำเอาให้มีบาทเจ็บแล้ว จึงเอามาให้ตราบาทเจ็บไว้ด้วยว่ามีบาทเจ็บบ้าง เมื่อพิจารณามีสมอ้างก็ดี แลมันต่อถึงพิสูดแพ้แก่บนจนแก่พิจารณาก็ดี ท่านให้ไหมมันเท่าใส่โทษท่าน แลส่วนบาทเจ็บข้างผู้บาทเจ็บจริงนั้น สิ่งใดหนักเอาแต่สิ่งหนึ่งตั้งไหมมันผู้ชกตี ให้แก่ผู้เจ็บนั้นอีกโสดหนึ่งโดยขนาด

มาตรา 27 บัญญัติว่า วิวาทตีกันจับเอาสันมีดสันพร้าสันหอกสันดาบ ก้อนอดก้อนดินกระเบื้องเมดกรวดหินสินลาแลงนองงาเขี้ยวกระดูกหอยเอนก็ดี เข้าก้อนแห่งขนมแห่งเข้าดั่งแห่งน้ำตานปีกน้ำอ้อยงบ แลสรรพฟองแลต้นเข้าต้นหญ้าหยากเยื่อ ก้อนเนื้อแห่งปลาแห่งตัวปลาสด เบี้ยชันหนังค้ายเขดจุกกะเทียม จุกหอมข่าขิงกล้วยท่อนอ้อยแลขี้ม้าขี้วัวขี้ควายขี้ช้าง ลูกไม้ใบไม้ ทั้งกิ่งกะลาเชือกเถาวัลหยาพาคดีทั้งชัคท่านก็ดี แลจ่าท่านให้ตายด้วยชื่อคาโชร่ตรวนก็ดี ผลักท่านให้กะทบหอกดาบมีดพร้าขวานสิ่วแหลนเหล็กหลาวเหล็กจมวกตัดมีบาทเจ็บก็ดี แลท่านให้จมน้ำก็ดี เอาท่อนยิงท่านก็ดี หยิกด้วยเล็บกัดด้วยฟันก็ดีประการเหล่านี้ ให้ไหมเสมอศักดิ์ไม้

มาตรา 28 บัญญัติว่า วิวาทกันจับเอาไฟจุดน้ำร้อนรดสาดท่านก็ดี เอาทองคำเงิน ทองแดงสำริด ทองเหลืองทองขาวสังกะสีดีบุก ชันร้อนหอกดาบมีดพร้า ขวานสิ่วแหลนเหล็ก หลาวเหล็กจมวก อันมิได้คมมิได้แหลม ฟันแทงท่านต้องเนื้อหนังแตกพังบาทเจ็บก็ดี เอาปืนยิง

ท่านก็ดี ประการเท่านี้ให้ใหม่เสมอศักดิ์เหล็ก ถ้าเอาหนังสือดีท่านให้ใหม่เท่าเหล็กเหตุทำให้เป็น
จันไรแก่ท่าน ถ้าเอาบาตโขกดีท่าน ให้ใหม่ 2 เท่าเหล็ก อนึ่งเอาเหล็กมีคมมีแหลมแลเครื่องศาสตรา
วุธ เปนไฟไปต้องไปตีฟันแทงท่าน ให้ใหม่ 2 เท่าเหล็ก

กฎหมายเข็ชบาล บทที่ 139 อนึ่งวิวาทคดีฟันแทงกัน ให้โลหิตตกในพระราชวังก็
ดี แลหญิงสาวใช้ทาสไทผู้ใดตลอดแห่งลูกในพระราชวังก็ดีท่านให้มันพลีวังท่าน...

พระไอยการลักษณะอาญาหลวงมาตรา 10 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ฟันแทงกันตาย แล
มิให้ทำร้ายในแผ่นดินท่าน ผู้ใดผู้ใดทงศักดิ์สาวทำล่วงเกินพระราชบัญญัติ ผู้นั้นต้องในระวาง
บังอาช ท่านให้ลงโทษ 8 สถาน

พระไอยการลักษณะหัวเมีย มาตรา 54 บัญญัติว่า หัวเมียตีคำวิวาทกัน แลหญิงเคียด
ลงเรือนไปอยู่บ้านเรือนพ่อแม่ลุงตา แลชายตามแข่งหน้าไปสู่หาพ่อแม่ลุงตาแห่งหญิงนั้น แลพ่อแม่
ลุงตาหญิงมิเรียกมีอาหมากพลูมาสู่กินแลหญิงนั้นมีชูหัวใช้ ท่านให้ใหม่ชายชูแลพ่อแม่ ลุงตา
หญิงด้วยโดยพระราชกฤษฎีกา

พระไอยการลักษณะกู๋หนี มาตรา 3 บัญญัติว่า กู๋หนีขี้มสินท่าน แลมิได้ใช้แก่ท่านๆ
เข้าหนีมาทวงของท่านแก่ผู้กู๋หนี ๆ ก็ลี้มคุณท่านแลต่อคำต่อดีท่านมีบาดเจ็บด้วยกันทั้งสองข้าง
ท่านให้ยกบาดเจ็บลูกหนีเสีย ให้เอาบาดเจ็บเข้าหนีมาใหม่ลูกหนี ท่านว่าเข้าหนีมันร้ายให้ลูกหนี้อ
เอา ถ้าลูกหนี้อเข้าหนี ๆ คำดีลูกหนี้อมีบาดเจ็บ ให้ใหม่เข้าหนีโดยทงศักดิ์

มาตรา 4 บัญญัติว่า ผู้ใดกู๋หนีท่าน แลให้ทรัพย์กู๋หนีแก่ท่านแล้ว แลเจ้าทรัพย์นั้นตี
คำผู้กู๋หนี ให้ใหม่เข้าหนีนั้น อนึ่ง ถ้าทรัพย์นั้นยังมิได้เอามาส่งแลเข้าหนีนั้นคำดีผู้กู๋หนีก็ดี ให้
ตระลาการพิจารณาดูทรัพย์อันกู๋แลสินไหมซึ่งคำดีนั้น ถ้าเท่ากันให้ลดเสีย อย่าให้ผู้กู๋หนีให้ทรัพย์
อันกู๋เลย ถ้าทรัพย์มากกว่าสินไหม ให้เอาสินไหมนั้นมากลบทรัพย์นั้นเสีย ถ้าเหนือเท่าใดจึงให้ผู้
หนีนั้นส่งแต่ทรัพย์เท่านั้น ถ้าทรัพย์นั้นน้อยกว่าสินไหม ให้เอาทรัพย์เดิมให้งัดสินไหมนั้น

พระไอยการลักษณะเบดเสรง มาตรา 143 บัญญัติว่า ผู้ใดทำยาเบื่อขามา ให้ท่าน
กินเมามิรู้สีกตัวแลเก็บเอาทรัพย์สิ่งสินท่าน ๆ ว่าผู้ร้ายขิงโจร ถ้าเปนสัจให้ขึ้นขาหย่างประจารแล้ว
ปลงลงทวนด้วยลวดหนั่ง 60 ทีแล้วเอาทรัพย์ซึ่งมันเก็บเอาไปนั้นตั้งใหม่ตรีคุณเปน สินไหม พิไย

กึ่งแล้วให้ไหมปลุกตัวแล้วจำไว้ ณ คุณกว่าจะตาย ถ้าผู้กินขานนั้นตายให้ฆ่าผู้ให้กินขานนั้นให้ตายตกไปตามกัน ถ้ามีเพื่อนรู้เห็นด้วยหลายคน ให้ลงโทษด้วยลวดหนังกุล 30 ที แล้วให้ไหมคั่งโจรเหตว่าอย่าให้มีคนร้ายได้เลย

มาตรา 144 บัญญัติว่า ผู้ใดให้ยาแก่ลูกท่านกินเป็นบ้ำให้มันรักษาลูกท่าน ถ้ามันรักษาหายให้ทวนมันนั้น 30 ที ถ้ามันรักษามีหาย ให้ไหมปลุกตัวแล้วทวน 60 ทีเอาขึ้นขาหว่างประจาร์แล้วจำไว้ ณ คุณ

มาตรา 150 บัญญัติว่า ผู้ใดวิวาทกับหญิงมีครรภ์ตีฟันแวงหญิงมีครรภ์ ลูกในท้องตายแม่มีบาตเจบ ให้ไหมผู้ตีฟันแวงโดยขนาด ถ้าตายทั้งแม่ทั้งลูก ให้ฆ่าผู้ตีฟันแวงให้ตกไปตามกัน

พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 56 บัญญัติว่า โจรตัดช่องย่องเบาฟันแวงเจ้าทรัพย์บาทเจบ เกบเอาทรัพย์สิ่งของไป ให้เอาทุมทรัพย์ตั้งไหมทวิคูณ แลไหมโดยบาตเจบอีกโสคหนึ่งแล้วให้ทวนโจรแลพวกโจร 60 ที ถ้าตัดช่องย่องเบาเกบเอาทรัพย์ไป ให้เอาทุมทรัพย์ตั้งไหมทวิคูณแล้วให้ทวนโจรแลพวกโจรคค 60 ที ถ้ายังหมิ่นทันได้ทรัพย์ไป ให้ทวน 30 ที เอาตัวจำไว้ ณ คุณ

มาตรา 88 บัญญัติว่า ผู้ร้ายลอบทุบตีฟันแวงคบดองท่านมีบาตเจบ ท่านว่าให้ทวนด้วยลวดหนังกโดยสะกันมิสกัน แล้วให้ไหมโดยบาตเจบนั้น ถ้าทุบตีฟันแวงคบดองถึงตาย ให้ฆ่าผู้ร้ายนั้นเสีย

มาตรา 96 บัญญัติว่า ให้ยาเบื่อขามาท่านกินเมาเป็นรู้ศึกตัวสลบอยู่ แลเกบเอาทรัพย์สิ่งสิน มันผู้นั้นคือ โจร ให้ลงโทษทวนด้วยลวดหนังก 60 ที แล้วเอาทรัพย์ตั้งไหมทวิคูณ

มาตรา 97 บัญญัติว่า วิวาทถูบดองตีค้ำกัน เอาหอกดาบสัตราวุทธรฟันแวงท่านบาตเจบสาหัด ท่านว่าคือจำพวกโจรให้ทวนด้วยลวดหนังกโดยสกรรมิสกรร แล้วให้ไหมโดยขนาฏ

พระไอยการลักษณะอาญา ภาษ มาตรา 9 บัญญัติว่า มัดท่านด้วยเชือก ค้วยไม้ ค้วยหวาย แลตีด้วยหวาย แลลวดหนังกก็ตี ท่านว่าผู้นั้นเลมิด

โดยความผิดฐานนี้ สามารถแยกองค์ประกอบของความผิดได้ดังต่อไปนี้

- ผู้ใด
- กระทำร้ายผู้อื่น
- โดยเจตนา

องค์ประกอบของการกระทำโดยเจตนา และ ความหมายของคำว่าผู้ใดนั้น มีความหมายเช่นเดียวกับ องค์ประกอบของการกระทำผิดฐาน กระทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตายในความผิดต่อชีวิต โดยเจตนากระทำร้ายผู้อื่นได้รับบาดเจ็บนั้น จะไม่พิจารณาถึงลักษณะของการกระทำในตอนแรก แต่จะพิจารณาจากผลของการกระทำที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นตามทฤษฎีภาวะวิสัย (objective theory)

กระทำร้ายผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

ลักษณะของการกระทำร้ายผู้อื่นได้รับบาดเจ็บนั้นจะมีลักษณะของการกระทำที่แตกต่างกัน โดยในแต่ละมาตราจะบัญญัติถึงการกระทำไว้ดังนี้ ตบ ตี ฟันแทง, กัดโดยจับหอกดาบ เครื่องสรรพศาสตราวุธ ไม้ค้อน..., ชกตีกัน, วิวาทตีกัน จับเอาสันมีด สันพร้า สันหอก สันดาบ..., วิวาทกันเอาไฟจุด น้ำร้อนรดสาด เอาทองคำ เงิน ทองแดง สำริด ทองเหลือง... โดยลักษณะของการกระทำต่างๆ ที่กล่าวมานี้จะเกิดผลเป็นอย่างเดียวกัน คือ ทำร้ายผู้อื่น ซึ่งเป็นการบัญญัติกฎหมายโดยพิจารณาถึงผลของการกระทำมากกว่าองค์ประกอบของการกระทำ เช่น ตาม

คำพิพากษาที่ 26 ร.ศ. 111 ตัดสินว่า อ้ายโปลั้ง ผู้ร้ายปล้นแขวงเมืองราชบุรี สมุทรสงคราม มีความผิดตามกฎหมายลักษณะโจร มาตรา 55 ดังที่บัญญัติว่า โจรปล้นสะกดสะคมฟันแทงเจ้าทรัพย์บาดเจ็บแลเอาทรัพย์สิ่งสินไปให้เร่งเอาทรัพย์ง่ฉ้วน จำคุก 16 ปีบริบูรณ์ สักอักษรที่หน้าผากเขียน 60 ที

คำพิพากษาที่ 45 ร.ศ. 121 ตัดสินว่า อ้ายแหยมจำเลย ยิงนายสุคแตกตายละเมิดพระราชอาญาถ่านฆ่าคนตายโดยมิจงใจแลทำร้ายร่างกายนายโละมีบาดเจ็บต้องด้วยกฎหมายลักษณะอาญาหลวงมาตรา 10 ลักษณะโจรมาตรา 65 ให้จำคุกอ้ายแหยมไว้จนตลอดชีวิต

คำพิพากษาที่ 291 ร.ศ. 120 อ้ายมากระทำผิดฐานล่วงละเมิดพระราชอาชญา ถานฆ่าคนตายแลทำร้ายแก่ร่างกายมีบาดเจ็บโดยกระทำลงในพระบรมหาราชวัง ย่อมมีความผิดต่อพระราชกำหนดกฎหมายลักษณโทษ ซึ่งต้องด้วย กฎมณเฑียรบาลหน้า 107 บทที่ 139 กฎหมายลักษณอาญาหลวง มาตรา 10 ลักษณะโจร มาตรา 88 จำคุกตลอดชีวิต

2. กระทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทคดีค่ากัน มาตรา 30 ว่า

มาตรา 30 บัญญัติว่า วิวาทตีฟันแทงกันถูกหูขาดทั้งสองข้างก็ดี ตาบอดทั้งสองข้างก็ดี ข้อมือหักข้อแขนหักทั้งสองข้างก็ดี แขนงหักทั้งสองข้างก็ดี ลิ้นด้วนงมูกด้วนก็ดีได้ชื่อว่าขาด ให้ไหม้จตุรฤๅน ถ้าขาดข้างหนึ่งวันข้างหนึ่ง ลิ้นแหงก็ดี ได้ชื่อว่าขาด ให้ไหม้ตรีฤๅน ถ้าช้ำน่วมทั้งตัวลำบากปางตายก็ดี หนึ่งตาขาดวินงมูกขาดแหงก็ดี ให้ไหม้ทวิฤๅน ถ้าที่แฉ่งเปนแผลเสียวโถมให้ไหม้ทวิฤๅน ถ้าบาทเจ็บแตกที่ลับมิได้เปนที่แฉ่งเสียวโถม ให้ไหม้แต่ลาหนึ่ง

พระไอยการลักษณะผิดเมีย มาตรา 26 บัญญัติว่า ชายใดเมียมิได้มีชู้ว่ามีชู้จับชู้มิได้ตีเมียช้ำแตกหักสาหัสสากรรจ์ ท่านให้ไหม้ชายนั้นคั่งคนคั่งท่าน ถ้าชายกับหญิงมิเสียวกันใช้ สิ้นไหม้นั้นให้แก่ พ่อแม่ พี่ป้า น้าอา แห่งหญิงนั้น เพราะว่าเขาเสียวหญิงนั้นมาหาก

พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 69 บัญญัติว่า ค่า ตีกัน จับหอกดาบศาสตราวุธไปฟันแทงท่านบาดเจ็บขาดแลตาย ท่านว่าจำพวกโจรกันโทษบ้านเมืองท่าน ให้ใส่คาเอาขึ้นขาหย่างผจารแล้วปลงลงทวน 50 ที ทำสังส่งไปยังแพ่ง ถ้าตายให้ฆ่าผู้นั้นเสียวให้ตกไปตามกัน ถ้าทรงพระกรรณาบให้ฆ่าตีเสียว ให้ส่งลงหญ้าข้างคันท่าน

มาตรา 97 บัญญัติว่า วิวาทถูบองตีค่ากัน เอาหอกดาบศาสตราวุธฟันแทงท่านบาดเจ็บสาหัส ท่านว่าคือจำพวกโจรให้ทวนด้วยลวดหนั่งโดยสกรรมิสกรร แล้วให้ไหม้โดยขนาน

ลักษณะของความผิดฐานนี้ จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- ผู้ใด

- กระทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส
- เจตนา

ลักษณะของการกระทำโดยเจตนาและความหมายของคำว่าผู้ใดนั้น มีความหมาย เช่นเดียวกับ ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย โดยลักษณะของการกระทำที่จะเป็นเจตนา นั้น จะพิจารณา จากลักษณะของการกระทำเป็นสำคัญ

องค์ประกอบในส่วนของกระทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น กฎหมายจะบัญญัติเอาไว้ดังนี้ 1.หูขาดทั้งสองข้าง 2.ตาบอดทั้งสองข้าง 3.ข้อมือหัก ข้อแขนหักทั้งสองข้าง 4.แขนขาหักทั้งสองข้าง 5.ลิ้นคั่วน 6.จมูกล้วน 7.ขาดข้างหนึ่งวันข้างหนึ่ง 8.ลิ้นแห้ว โดยโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดนั้น ได้กำหนดไว้ 2 อย่าง คือ การกระทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ในข้อ 1 – 6 ผู้กระทำได้รับโทษไหม้จตุรคุณ กระทำผิดในข้อ 7 – 8 ผู้กระทำต้องรับโทษไหม้ ทวิคุณ

ลักษณะของการกระทำผิดฐานนี้ กฎหมายจะบัญญัติถึงวิธีการของการกระทำโดยการตี ฟันแทง ซึ่งถือว่าเป็นการวิวาทกันอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้แล้ว ลักษณะของการกระทำผิดในมาตรานี้ นั้น จะไม่มีการวิวาทที่เป็น การคำ ปรากฏรวมอยู่ด้วย

3. กระทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 32 ว่า

มาตรา 32 บัญญัติว่า ผู้ใดวิวาทตีต่อกัน ฟันแทงสมณพราหมณพฤตธมาจารย์ แลบิดา มานดาปู่ย่าตายายแห่งตน มีบาทเจ็บด้วยเหล็กหาคัดไซ้ ให้เฝียร 3 ยกทเวนบก 3 วันทเวนเรือ 3 วัน ตัดนิ้วมือเสียให้สิ้นนิ้วทั้ง 2 ข้าง ให้ทำแผลอมันเสียให้ปรากฏแก่ตาคนทั้งหลาย ถ้าตีเจ็บปวดด้วย ไม้ฆาคัดไซ้ให้เฝียร 3 ยกทเวนบก 3 วันทเวนเรือ 3 วัน ให้ตัดนิ้วมือขวาเสียจงสิ้นนิ้ว แล้วให้ทำแผล ลอยเสีย ถ้าตีเจ็บปวดด้วยมือฆาคัดไซ้ ให้ปกเลยมือเสียทั้งสิบนิ้ว จำไว้ 6 เดือนแล้วเอาขึ้นหาอย่าง ประจาน 3 วัน ให้ทวนด้วยลวดหนัก 30 ทีแล้วให้สักรอกไว้ว่าตีพ่อตีแม่ ถ้าตีด้วยไม้เจ็บปวดมิได้ถึง ฆาคัดให้ปกเลยมือเสียทั้ง 10 นิ้ว แล้วให้จำไว้ 6 เดือน เอาขึ้นหาอย่างประจาน 3 วันแล้วให้ทวน

ด้วยลวดหนัง 30 ที ถ้าตีด้วยมือมิได้ถึงซาหัด ให้ปอกเล็บเสีย 5 นิ้วจำไว้ 3 เดือน แล้วทวนด้วยลวดหนัง 25 ที ถ้าตายใช้ให้ฆ่ามันตกไปตามกัน

พระโอยการลักษณะผัวเมีย มาตรา 57 บัญญัติว่า ชายใดไปเลี้ยงลูกสาว หลานสาว ท่านให้ฆ่ากรงพ่อแม่ผู้เฒ่าผู้แก่ แลญาติพี่น้องแห่งหญิง เสมอพ่อแม่ผู้เฒ่าผู้แก่ แลญาติพี่น้องแห่งตน อย่าให้ทำความสบปรมาทอันมิชอบ ถ้าชายนั้นวิวาทคดีการรชาแลจับหอกคาบธนูนำไม้สรรพอาวุธ ทั้งปวงจะฟันแทงกรรชา พ่อตาแม่ยายญาติพี่น้องหญิงห้ามมิฟังก็ดี แลชายหยาบช้าต่อตีทุบถองฟันแทงพ่อแม่ผู้เฒ่าผู้แก่แห่งหญิงเจ็บปวดไม่ถึงสาหัดก็ดี ท่านชายนั้นอุกอาจนัก ให้เอาสิ่งสิ้นแลของ ๆ มันคืนให้แก่มันถองส่งจับมันเสีย อย่าให้บาคใหม่ตั้งฉันผู้อื่น ถ้ามันยังรักเมียมันอยู่มันตอถูกะโทษว่าตัวมันผิดแล้ว ให้มันแต่งเข้าตอกดอกไม้รูปเทียน ผ้าหัวหนึ่งเกล้าเข้าเปดโกโก้หัว พ่อตาแม่ยาย สมักสมาแล้ว จึงให้มันอยู่กันด้วยลูกสาวสืบไป

ถ้ามันชกตีฟันแทงทุบถองพ่อตาแม่ยายผู้เฒ่าผู้แก่แห่งหญิงมีบาดเจ็บถึงซาหัดสากรรจก็ดี และมันเปนโจรผู้ร้ายก็ดีท่านว่าชายนั้นทุจริตหยาบช้าหามารชาคมิได้ดูบังเหตุ ให้พ่อตาแม่ยายรีบเอาทรัพย์สินของของชายนั้นไว้ให้แก่หญิงจงสิ้น ให้จับมันเสียอย่าให้มันอยู่ด้วยลูกสาวสืบไป จะไ้ความฉิบหายเสีย ถ้าลูกสาวยังรักผัวมัน จะตามผัวมันไปก็ตามใจมัน ทรัพย์สินของทั้งนั้นอย่าให้มันเลย ถ้ามันมีลูกใช้ให้เอาทรัพย์สินนั้นไว้แก่ลูกมัน เพราะมันมีรู้จักคุณท่านแล

ลักษณะของการกระทำผิดในฐานความผิดนี้ กฎหมายจะบัญญัติถึงผลของการกระทำที่ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น โดยกำหนดให้การกระทำต่อบุคคลดังต่อไปนี้ ได้รับความอันตรายสาหัส คือ สมณพราหมณ พุทธฆาจริย บิคามานดา ปู่ย่า ตายาย

ลักษณะของการกระทำความผิดในมาตรา 32 และมาตรา 57 จะมีการนำเอา ลักษณะของความผิดต่อชีวิต และ ความผิดต่อร่างกายมาบัญญัติรวมกันไว้ในมาตราเดียวกัน โดยการกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดนั้น ได้แบ่งออกเป็น 2 กรณีคือ กรณีที่ผู้ถูกกระทำได้รับบาดเจ็บสาหัส กับ ผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย วิธีการในการกระทำความผิดในมาตรานี้ นั้น กฎหมายได้กำหนดให้การกระทำที่เป็นการตี คำ ฟัน แทงกัน เป็นวิธีการในการกระทำผิด ซึ่งถือว่าเป็นการวิวาทกันอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ในการกระทำความผิดนั้น กฎหมายได้กำหนดให้การกระทำด้วยเหล็ก
 สาทิส ด้วยไม้ สาทิส ด้วยมือ สาทิส ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักเบาตามลักษณะของการกระทำ
 เป็นเรื่อง ๆ ไป

การกระทำโดยเจตนาในมาตรานี้ กฎหมายไม่ได้กำหนดเอาไว้ชัดเจนว่า การ
 กระทำโดยเจตนา คือการกระทำอย่างไร แต่จากการพิจารณาถึงลักษณะของการกระทำตามที่
 กฎหมายได้กำหนดแล้ว จะพบว่า การตี คำ ฟืน แทง นั้น เป็นการกระทำโดยตั้งใจ หรือ ผู้กระทำมี
 เจตนาตนเอง ดังคำพิพากษาที่ 5 ร.ศ. 118 และคำพิพากษาที่ 518 ร.ศ. 118 ดังกล่าวไว้ในตอนต้น

3. วิวาทต่อสู้กัน ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองฝ่าย

ในพระไอยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 2 บัญญัติไว้ว่า 10 คนตีคนเดียวบาท
 เจบกี่ตี คนเดียวตี 10 คนบาทเจบกี่ตีไซ้มันจะตีแต่ที่เดียวหามีได้ มันข้อมตีคนละที่...

ลักษณะของการกระทำความผิดในมาตรานี้ จะกำหนดถึงจำนวนของผู้ที่กระทำ
 ผิด โดยมีจำนวนของบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้ 10 คน ตีคนเดียว และคนเดียวตี 10 คน
 โดยโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น มีเฉพาะโทษปรับไหมเท่านั้น ลักษณะของการกระทำผิด
 ในมาตรานี้กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ว่ามีกี่ฝ่าย และจำนวนคนที่เข้ามาทำการวิวาทกันนั้นกฎหมาย
 กำหนดเอาไว้ว่า 10 คนตีคนเดียวบาทเจบกี่ตี คนเดียวตี 10 คนบาทเจบกี่ตี... ซึ่งจากการตีความของ
 ศาลในมาตรานี้ แม้ฝ่ายหนึ่งจะมีจำนวนไม่ถึง 10 คน ศาลก็ลงโทษในความผิดฐานนี้ได้ ทั้งนี้ น่า
 จะเนื่องมาจากถ้อยคำที่ว่า "ก็ตี"

ดังคำพิพากษาที่ 5 ร.ศ. 112 อ้ายเหลียนพินนายอยู่ นายเหลียง รัฐ บาดเจ็บ อีจอยู่
 9 วันตาย ศาลพิพากษาให้ริบราชบาทรพษ์สิ่งของ เข็ม 3 ขก 90 ที แล้วเอาตัวไปประหารชีวิต ลง
 โทษตามกฎหมายลักษณะวิวาทมาตรา 2, 20

ตามลักษณะของการกระทำความผิดในมาตรานี้ สามารถแยกองค์ประกอบของความผิด
 ได้ ดังนี้

- 10 คนก็ตี คนเดียวก็ตี
- ตีกัน
- บาดเจ็บ

ฝ่ายหนึ่งมี 10 คนก็ดี หรือ ฝ่ายหนึ่งมีคนเดียวก็ดี

องค์ประกอบของความผิดในข้อนี้กำหนดจำนวนคนที่กระทำความผิด โดยจะแบ่งจำนวนคนดังนี้ ฝ่ายหนึ่งมี 10 คนก็ดี อีกฝ่ายหนึ่งมีคนเดียวก็ดี จำนวนคนที่กำหนดไว้นี้ มีจำนวนที่ไม่แน่นอน โดยดูจากการวินิจฉัยของศาล ซึ่งในกรณีที่องค์ประกอบของข้อเท็จจริงในเรื่องของจำนวนคนเปลี่ยนแปลงไปจากที่กฎหมายกำหนดเป็นหลักไว้ ก็เป็นดุลยพินิจของศาลที่จะนำกฎหมายในมาตรานี้มาบังคับใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเป็นเรื่องราวๆ ไป ดังคำพิพากษาที่ 5 ร.ศ. 112 ดังกล่าวแล้ว

ตีกัน

ลักษณะของการกระทำที่จะเป็นการตีกันในมาตรานี้ นั้น ถือเป็นการวิวาทกันอย่างหนึ่ง ซึ่งลักษณะของการตีนั้น ไม่จำกัดวิธีในเรื่องของการตี

บาดเจ็บ

เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดในมาตรานี้ ซึ่งลักษณะของการบาดเจ็บนั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดถึงลักษณะของการบาดเจ็บเอาไว้จึงเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องตีความ

เจตนา

ลักษณะของการกระทำโดยเจตนาในมาตรานี้ นั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติเอาไว้ แต่เมื่อพิจารณาจากตัวบทกฎหมายแล้วจะพบว่ากรณีที่ 10 คนตีคนเดียวก็ดี หรือคนเดียวตี 10 คนก็ดี นั้นน่าจะเกิดขึ้นจากความตั้งใจ หรือเจตนาของผู้กระทำเป็นสำคัญ จึงทำให้เห็นได้ว่าผู้กระทำนั้นจะต้องมีเจตนาในการกระทำผิดด้วย

ความผิดที่กระทำต่อหญิงมีครรภ์และลูกในครรภ์

1. ความผิดฐานทำให้เด็กในครรภ์และสัตว์ในครรภ์ตาย บัญญัติไว้ในพระไอยการลักษณะวิวาท ตีค่ากันมาตรา 18 ว่า คนทั้งหลายมีครรภ์ก็ดี สัตว์ของเลี้ยงมีครรภ์ก็ดี มีผู้ตี ฟันแทงให้ตายไซ้ ท่านให้พิงค้ำแม่มันเท่าใด ไซ้ค่าลูกในท้องกึ่งค่าแม่มันด้วยและบาคไหมนั้นให้ไหมโดยพระราชกฤษฎีกา

พระโยชการลักษณะเบคเสร็จ มาตรา 145 บัญญัติว่า ผู้ใดให้ยาแก่ท่านกินลูกในท้องตายให้เอาค่าตัวแม่มันถึงหนึ่งตั้งใหม่ทวีคูณเป็นสินไหมพินัยกึ่งแล้วให้ทวน 60 ทีเอาขึ้นขาหย่างประจารแล้วจำไว้ณคุก ถ้าตายทั้งแม่ทั้งลูก ให้มันตายตกไปตามกัน

มาตรา 150 บัญญัติว่า ผู้ใดวิวาทกับหญิงมีครรภ์พินแห่งหญิงมีครรภ์ ลูกในท้องตายแม่มีบาตเจ็บ ให้ไหมผู้ตีพินแห่งโดยขนาด ถ้าตายทั้งแม่ทั้งลูก ให้ฆ่าผู้ตีพินแห่งให้ตกไปตามกัน

ความผิดฐานนี้มีองค์ประกอบดังนี้

- ผู้ใด
- ตีพินแห่ง
- ลูกในครรภ์ตาย
- เจตนา

องค์ประกอบของความผิดในเรื่องของผู้ใดตีพินแห่งและเจตนา นั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับองค์ประกอบของความผิดในเรื่องของการกระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายดังที่บัญญัติไว้ในความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงมาตราอื่น ๆ

ลูกในครรภ์ตาย

องค์ประกอบของความผิดในข้อนี้เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ คือ ความตายของลูกในครรภ์ ซึ่งน่าจะหมายถึงทารกที่คลอดออกมาไม่มีชีวิตนั่นเอง ลักษณะของการกระทำผิดในข้อนี้นอกจากผู้กระทำผิดจะต้องรับผิดชอบทำให้เด็กในครรภ์ของหญิงตายแล้วยังขยายความไปถึงว่า เด็กนั้นจะต้องไม่มีสภาพบุคคลด้วย จึงเห็นได้ว่าเป็นการให้ความสำคัญกับเด็กในครรภ์น้อยกว่าผู้ที่มีสภาพบุคคลแล้ว โดยพิจารณาจากโทษที่กฎหมายกำหนด เป็นที่น่าสังเกตว่าคำว่าลูกในครรภ์นั้นยังมีความหมายรวมไปถึงลูกในครรภ์ของสัตว์เลี้ยงด้วยซึ่งน่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าในสมัยก่อนนั้นคนทั่วไปจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์ ดังนั้นการทำให้ลูกสัตว์ในครรภ์ของสัตว์เลี้ยงตายจึงเป็นการทำให้เสียหายต่อคุณค่าในทางเศรษฐกิจของเจ้าของสัตว์เลี้ยงนั้นด้วย

ตัวอย่างคำพิพากษาที่เกี่ยวกับการทำร้ายหญิงมีครรภ์ และลูกในครรภ์

คำพิพากษาที่ 387 ร.ศ. 120 ของศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ (จำเลยไม่ฎีกา) ตัดสินว่า อ้ายแบกปูเต๊ะตั้งใจพยายามฆ่า แม่กะละซง ดายทั้งบุตรในครรภ์ จริงตามข้อหาจึงชี้ขาดว่าอ้ายแบกปูเต๊ะล่วงละเมิดพระราชอาญา มีความผิดตามกฎหมายลักษณะ โจร น่ำ 290, 295 มาตรา 68 ,81 แล ลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10 ครั้นจะลงโทษอ้ายแบกปูเต๊ะ เต็มตามกฎหมายก็ยังเห็นว่า แม่กะละซง อยู่ถึงเดือนเศษ จึงดายมีเหตุต่อกรรมอยู่บ้าง เพราะฉะนั้นจึงพร้อมกันตัดสินให้จำคุกอ้ายแบกปูเต๊ะ ไว้จนตลอดชีวิต

คำพิพากษาที่ 399 ร.ศ. 120 ของศาลพิเศษคดีนี้จำเลยไม่ฎีกา ตัดสินว่า อ้ายเพ็ดตั้งใจฆ่า ภรรยาทั้งบุตรในครรภ์ด้วยจึงตัดสินว่าอ้ายเพ็ดล่วงละเมิดพระราชอาญา มีความผิดตามกฎหมายลักษณะโจร น่ำ 290 , 295 มาตรา 69 , 88 แล ลักษณะอาญาหลวง มาตรา 10 ดังนี้จะลงโทษอ้ายเพ็ด ให้เต็มตามกฎหมายก็เห็นว่าอ้ายเพ็ดสติจะไม่สู้ปรกติตามธรรมดามนุษย์ สามัญ เพราะฉะนั้นจึงพร้อมกันตัดสินให้เอาตัวอ้ายเพ็ดจำขังคุกไว้จนตลอดชีวิต